

Presstödet

Effekter på tidningsföretagens lönsamhet och konkurrensen

En rapport skriven av
Marcus Asplund
på uppdrag av Konkurrensverket

Förord

I vissa delar av Konkurrensverkets rapport Åtgärder för bättre konkurrens (2009:4) har externa rapporter använts som underlag. På uppdrag av Konkurrensverket har Marcus Asplund utrett presstödet effekter på tidningsföretagens lönsamhet och konkurrensen.

Det är författaren själv som svarar för slutsatser och bedömningar.

Stockholm, mars 2009

Dan Sjöblom
Generaldirektör

Presstödet:

Effekter på tidningsföretagens lönsamhet och konkurrensen

Marcus Asplund

Professor i nationalekonomi

Kungliga Tekniska Högskolan

Draft 5: 04-03-2009

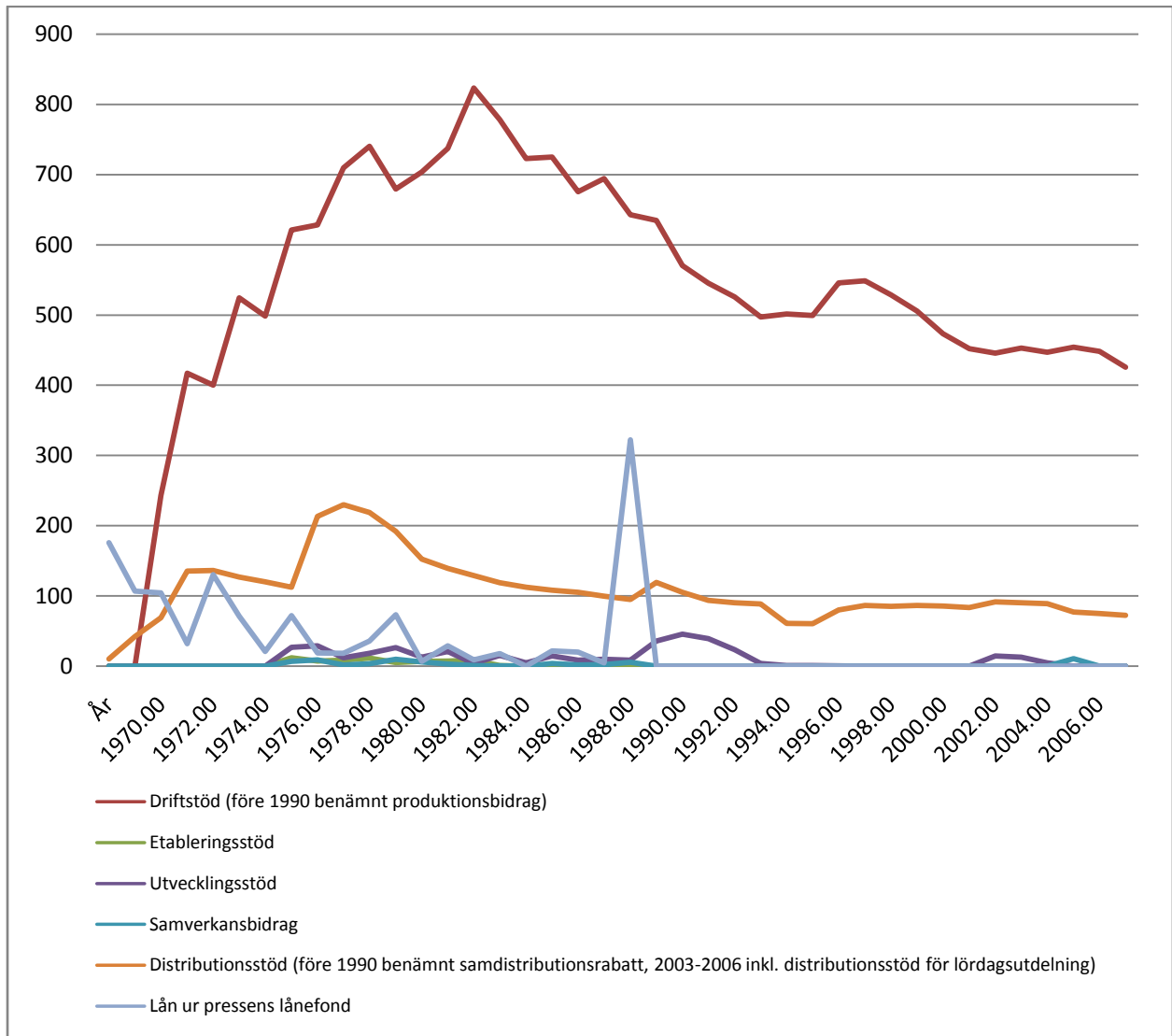
1. Inledning

Enligt Presstödsnämndens rapport Dagspressens Ekonomi 2007 så delades 505 miljoner kronor ut i presstöd till tidningsföretagen. Av dessa var 433m kronor driftstöd, som delas ut till tidningar med låg hushållstäckning, och resterande 72 miljoner kronor distributionsstöd, vilket tidningar som distribueras gemensamt med någon annan tidning erhåller.

För att göra en jämförelse över tiden så visar Figur 1 hur de olika stödformerna som under olika tider existerat utvecklats i reala termer.¹ Som synes så har under nästan hela perioden driftstödet varit det största och därefter distributionsstödet. Övriga stöd som etableringsstöd, utvecklingsstöd, samverkansbidrag, och lån ur pressens lånefond har (under de år när de delats ut) generellt varit mindre omfattande. Det kan noteras att det även om det idag rör sig om mycket stora belopp så har stöden generellt minskat i reala termer från toppåren vid 1980-talets mitt. Ackumulerat över perioden 1969/1970, när stöden infördes, till dags dato så har i dagens penningvärde ca 21.4 miljarder kronor delats ut i driftstöd, och 4.2 miljarder i distributionsstöd.

¹ KPI används som deflator. Figuren ser dock helt likartad ut med andra deflaterer.

Figur 1. Olika former av stöd till dagspressen. Reala priser (KPI deflator)

Det är högst sannolikt att de olika stöden påverkar konkurrensen på tidningsmarknaden. Först och främst sker detta genom att stöden gör det möjligt för annars olönsamma tidningsföretag att fortsätta driften, vilket också har varit det uttalade syftet. För övriga tidningsföretag kommer detta att ha en negativ effekt på lönsamheten. Det är också möjligt att existensen av stöd i olika former kan minska incitamenten till en effektiv drift av företag och även minska möjligheten för nya företag att etablera sig. I denna rapport så undersöker jag dels hur väsentligt presstödet, speciellt driftstödet, är för marknaden och vad som kan förväntas om presstödet skulle försvinna eller reformeras.

1.1 Bakgrunden till presstödet

Mycket har skrivits om presstödet sedan början av 1960-talet när de första förslagen började utredas. I denna rapport finns inte utrymme att diskutera de olika enskilda förslagen och alla detaljer i stödets utformning.² Istället vill jag bara nämna några huvudsakliga mål och huvuddragen i de ekonomiskt viktigaste stöden.

Presstöden infördes 1969/1970 som ett försök att hindra den snabba minskningen av dagstidningar som då hade pågått ett tjugotal år. Det var tänkt att genom att ge subventioner till enskilda, ekonomiskt svaga, tidningar så skulle deras fortlevnad tryggas.

Utformningen av presstöden är återigen uppe för under diskussion och vissa förändringar är föreslagna.³ När det gäller driftstödet så utgår det numera för hög och medelfrekventa tidningar som har en betald, i huvudsak abonnerad, upplaga över 2000 exemplar, och en högsta täckningsgrad på 30%. Dessa brukar ofta kallas "andratidningar". För att få driftstöd får tidningens prenumerationspris inte heller vara uppenbart lägre än för andra tidningar i kategorin. För lågfrekventa tidningar gäller en högsta täckningsgrad om 25%, och prenumerationspriset får inte understiga ett av Presstödsnämnden bestämt lägsta pris. För rikspridda tidningar gäller separata regler. Distributionsstödet utgår till tidningar som distribueras tillsammans med minst en annan tidning.

1.2. Konkurrens effekter av subventioner

Subventioner av olika slag finns på många olika marknader och i stort sätt alla industrialiserade länder. Tyvärr finns det förvånadsvärt lite forskning om vilka konsekvenser detta har för konkurrensen på verkliga marknader. Det lilla som finns tillgängligt är bra sammanfattat i OECD (2001) och Nitche och Heidhues (2006), där den senare också diskuterar hur man principiellt bör mäta effekterna.

Från ett strikt teoretiskt perspektiv, å andra sidan, är det möjligt att prediktera vilka effekter man kan förvänta sig. I nästan alla teoretiska modeller av imperfekt konkurrens är det möjligt att studera hur tex subventioner som syftar på att sänka rörliga eller fasta kostnader kommer att påverka priser, volymer och vinster för de berörda företagen.⁴ Dock beror slutsatserna ofta på vilka antaganden som görs i

² Se de olika SOU som är listade bland referenserna, Konkurrensverket (2003), samt Gustafsson (2007) för översikter.

³ Se DS 2008:25 och SOU 2006: 8.

⁴ Vives (1999) innehåller en genomgång av många grundläggande modeller och ett stort antal referenser till övrig forskning inom fältet.

modelleringen och det är sällan möjligt att ge kvantitativa prediktioner.⁵ Att antaganden om olika faktorer som inte är enkelt observerbara empiriskt gör att de få empiriska arbeten som gjorts nästan undantagslöst har handlat om fallstudier av olika marknader. Givetvis är det utifrån sådana spridda fallstudier svårt att ge några allmänna prediktioner om hur konkurrensen på någon annan marknad med andra förutsättningar påverkas av subventioner.

Det är denna brist på generella teoretiska resultat och empirisk forskning som motiverar varför det är kan vara värdefullt att göra en studie av hur presstödet påverkar den svenska dagstidningsmarknaden.

1.3 Konkurrens effekter av presstödet

Det är möjligt att lyfta fram de huvudsakliga konkurrens effekterna av en given form av stöd. Detta gör också att det går att uttala sig om vilka effekter borttagande eller reformering av presstödet kan förväntas ha.

En första ordningens effekt av driftstödet är att det kommer finnas fler tidningar på marknaden än vad som annars hade varit fallet. Ju högre driftstödet är satt, desto större kommer skillnaden mot en fri marknadslösning att vara. Detta är naturligtvis beroende på att förluster i rörelsen täcks av subventionen så att det är enklare att klara av ett minsta avkastningskrav för ägarna. Om man ser till antalet tidningar så har det visserligen minskat (beroende tex på den trendmässigt sjunkande efterfrågan och ökat utbud på andra medier) men klart långsammare efter presstödet infördes.

På en marknad så är det normalt så att fler företag innebär hårdare konkurrens. I normalfallet så märks detta i form av lägre priser och högre kvalitet på produkterna. Givetvis så leder detta till att konsumenterna har fler valmöjligheter. Hur stora dessa effekter, som alla tenderar att gynna konsumenterna, är varierar med faktorer som graden av produktdifferentiering, intensiteten i priskonkurrensen, och konsumenternas preferenser.

Hur stora kan dessa direkta konkurrens effekter vara på den svenska dagstidningsmarknaden? Utan att göra en detaljerad strukturell studie så går det inte att ge någon exakt siffra. Det finns dock några skäl till att dessa inte skall tillmätas alltför hög vikt. För det första så finns det numera endast ett fåtal marknader kvar där det är två fristående tidningar som konkurrerar om läsare och annonsörer. I Dagspressens Ekonomi 2007 så tar man upp fyra konkurrensorter på landsorten (Kalmar, Karlstad, Falun

⁵ Detta problem med modellering av interaktionen mellan företag har ofta ofta påtalats och har lett till en skepsis mot att dra alltför bestämda slutsatser utifrån teoretiska modeller (Sutton, 1990, och Fisher, 1989).

och Luleå) och lägger till man till Stockholm och Malmö så är det totalt sex stycken. På ett antal andra orter, tidigare klassificerade som konkurrensorter, så existerar fortfarande två tidningar men med samma ägare, vilket bör ta bort incitamenten att priskonkurrera sinsemellan.⁶ Givetvis förekommer att en tidning möter konkurrens från någon med annan utgivningsort, men givet hur innehållet är riktat mot respektive hemmamarknad så är detta troligen av begränsad betydelse för prisnivåerna i stort. Det kommer en viss konkurrens från fådagartidningar, men även här rör det sig om såpass olika produkter att det finns skäl att anta att priskonkurrensen är mycket begränsad. Slutligen skall det påpekas att själva utformningen av reglerna för driftstöd begränsar effektiv priskonkurrens eftersom ett krav är att tidningen inte håller ett uppenbart lägre pris än likvärdiga tidningar. (Detta i sig gör det också svårt för en tidning att komma ur stödberoende, eftersom att utan att sänka sina priser är det svårt att öka upplagan och därmed också annonsintäkter.) En sista faktor som indirekt påverkar priskonkurrensen är att stöd kan minska incitamenten att vara kostnadseffektiv. Med ett högre kostnadsläge är det ännu svårare att priskonkurrera.

Även om priskonkurrensen är begränsad på de flesta orter så kan presstödet ha effekter på lönsamheten. Jämfört med en fri marknadssituation, så leder fler tidningar till lägre vinster för de som annars skulle varit kvar eftersom man delar på ett givet kundunderlag (både prenumeranter och annonsörer). Här kommer det inte vara en "ett-till-ett" relation eftersom om en tidning skulle försvinna så kommer tex bara en andel av dess prenumeranter att börja läsa den kvarvarande tidningen. Hur stor andel som kommer att övergå till den kvarvarande tidningen är en empirisk fråga och beror på flera faktorer. Som ett exempel kan tas Arbetets nedläggning 1999, när ungefär hälften av dess läsare inom en kort tid övergick till att prenumerera på de kvarvarande tidningarna (Sydsvenska Dagbladet och Skånska Dagbladet). Liknande förändringar har skett på de andra marknader där en flerdagartidning försvunnit.

Fler tidningar medför också en duplicering av kostnader vilket är negativt från ett samhällsekonomiskt perspektiv. Speciellt viktigt är detta när det gäller tryckeriutrustning. För att minska kostnaderna har på flera orter tidningar börjat samarbeta för att ha gemensamt tryckeri, eller att ett tidningsföretag äger utrustningen och trycker åt andra. Sannolikt kommer denna trend att fortsätta.

Den faktor som är svårast att kvantifiera är den dynamiska ineffektiviteten som presstödet genererar. Då presstödet håller liv vid tidningar som annars skulle försvunnit så blir det svårare för eventuella nya tidningar att etablera sig. Även om ett antal nya tidningar har tillkommit under presstödet så har många försvunnit snabbt igen. Och av de som har blivit kvar är nästan uteslutande fådagartidningar

⁶ Det nämns ibland (tex i Bilaga 7 i SOU 2006:8) att existensen av en andra tidning på marknaden, även om den har samma ägare, kan ge upphov till konkurrens mellan redaktioner som i sig kan leda till en bibehållen kvalitet. Då det saknas objektiva kvalitetsmått är det inte möjligt att vare sig förkasta eller vederlägga detta påstående.

(Dagens Industri är ett lysande undantag). Igen måste det poängteras att hur stor negativ effekt detta har på konsumenternas nytta är synnerligen vanskligt att beräkna. På några marknader där en större driftstödsberättigad tidning försvunnit så har det öppnat utrymme för nya fådagarstidningar att framgångsrikt etablera sig, men eftersom även dessa har fått driftstöd så är det oklart vad nettoeffekten har varit.

2. Tidningsföretagens lönsamhet

Den första frågan är hur ekonomiskt viktigt presstödet är för tidningsföretagens lönsamhet. Om lönsamheten är helt avhängig av stöd så är det troligt att tidningsföretaget antingen kommer att försvinna eller omstruktureras om stödet försvann. Sammanställningen i Tabell 1 visar resultaten för tidningsföretag under perioden 1999-2007, baserat på siffror i Presstödsnämndens årliga publikation Dagspressens Ekonomi.

2.1. Data och variationer mellan tidningsföretag

Innan jag börjar analysera informationen så är det viktigt att göra vissa påpekanden när det gäller vad siffrorna innehåller. För det första så kommer siffrorna från företagens redovisningar och är således påverkade av olika bokföringstekniska konventioner (tex avskrivningsregler och behandling av extraordinära poster). För det andra så kontrollerar ett flertal tidningsföretag flera, ibland mycket olika, tidningstitlar och samredovisar dessa (tex Allehanda Media Ångermanland, Borås Tidning, Hallpressen, Nya Wermlands Tidningen, Ystads Allehanda). Beroende på förändringar i ägandet så redovisas vissa tidningar tillsammans med olika tidningsföretag under perioden. För det tredje så bedriver vissa tidningsföretag övrig tryckeriverksamhet som i några fall kan generera betydande intäkter. Trots dessa begränsningar så är intrycket att siffrorna i tabellen ger en någorlunda rättvisande bild av tidningsföretagens ekonomi under de senaste åren.

Om man tar den senaste rapporten från Presstödsnämnden, Dagspressens Ekonomi 2007, som exempel så ingår 105 tidningsföretag av mycket olika karaktär. Från stora nationella morgontidningar med flera miljarder kronor i omsättning (tex Dagens Nyheter, 2.3md) och större landsortstidningar med omsättning i hundratals miljoner (tex Norrbottens-Kuriren, 140m) till lokala tidningar med någon miljon i intäkter (tex Sörmlandsbygden, 3.7m). Vidare är det mycket stora variationer i utgivningsfrekvens (1-7nr/vecka), upplaga (2'-388'), samt hushållstäckning på utgivningsorten (0-88%). Nedan kommer jag att relatera tidningsföretagens vinster till olika faktorer som de som nämnts ovan.

2.2 Driftstödet i relation till övriga intäkter

Den huvudsakliga uppgiften i denna rapport är att studera hur presstödet, speciellt driftstödet, påverkar marknaden. Under 2007 så utgick driftstöd till 60 av de 105 företagen. Beloppen varierar mellan 560' och 65,408', beroende på de faktorer som diskuterats ovan. För att kunna jämföra betydelsen av driftstödet mellan företag så har jag relaterat detta till företagets intäkter i övrigt. För att minska inflytandet av årsvisa fluktuationer (annonsintäkter är starkt konjunkturberoende) så har jag tagit medelvärden över perioden 1999-2007. Denna innehåller dels år med högkonjunktur (1999-2000, 2005-2007) och svagare år (2001-2004).

En blick på kolumnen (8) visar direkt att driftstödet relation till övriga intäkter varierar mycket. För de 74 (av totalt 176) tidningsföretag som under åtminstone ett av åren uppbär stöd så är detta i genomsnitt 65% (medianen är 35%) så stort som alla övriga intäkter (inkluderande intäkter från prenumerationer, annonser, och övrig verksamhet). Även här finns det en stor variation mellan tidningsföretag. För vissa är driftstödet helt marginellt (tex har Falu-Kuriren 1.4%, vilket hänförs till stöd för den mindre men samredovisade Borlänge Tidning under 1999-2001). För ett trettiotal tidningsföretag är dock driftstödet större än alla övriga intäkter. I denna grupp ingår främst lokala fådagartidningar (tex Finnveden och Sjuhäradsbygden) samt nationella politiska tidningar (tex M-L Proletären, Internationalen, Tempus). För ytterligare ett tjugotal tidningsföretagen är driftstödet mellan 50-100% så stort som övriga intäkter. Även i denna grupp dominerar lokala fådagartidningar (tex Blekinge-Posten, Kalmar Läns Tidning) och nationella politiska tidningar (tex Nu-Det liberala nyhetsmagasinet, Politiken.se). I gruppen där driftstödet är mellan 10 och 50% så stort som övriga intäkter finner man delvis lokala fådagartidningar men även de flesta stödberättigade flerdagartidningarna (tex Dagbladet, Folket, Värmlands Folkblad, Västerbottens Folkblad, Östra Småland/Nyhetera).

I diskussioner om reformering av driftstödet har en övre gräns för hur stor del av en tidnings kostnader som kan täckas av detta. I Ds 2008:25 så föreslogs att driftstödet för hög och medelfrekventa tidningar maximalt skulle kunna uppgå till 40% av rörelsekostnaderna och att gränsen för lågfrekventa tidningar skulle vara 75%. Om man tar siffrorna i Tabell 1 så är det klart att dessa gränser är satta så högt att de inte skulle vara bindande för någon tidning.⁷ Med andra ord, restriktionerna förefaller vara redundanta.

⁷ Finnveden Västbo och Onsdagstidningen hade under den tid som de fanns strax över 75%. Under 2007 är det dock inget tidningsföretag som kommer upp i liknande nivåer.

2.3 Företags överlevnad och tidningsföretagens rörelsemarginaler

Hur betydelsefullt är driftstödet för tidningsföretagens överlevnad? Från ett strikt ekonomiskt perspektiv så skulle inget företag drivas som inte, långsiktigt, klarar ett minsta avkastningskrav. Om ett företag går med kontinuerliga underskott så kommer det till sist att försvinna eller alternativt omstruktureras. Den kritiska frågan är då vilket avkastningskrav som skall fungera som minimum. Generellt så beror detta av hur volatila vinsterna är (högre avkastningskrav ju högre risk) och vilka avkastningar som övriga företag i ekonomin genererar. I sammanställningen i Tabell 1 så har jag för enkelhets skull använt rörelsemarginalen för att göra en jämförelse. Rörelsemarginalen är i korthet totala intäkter minus rörelsekostnader dividerat med totala intäkter. I detta mått tas inte finansiella intäkter och kostnader med. Rörelsemarginalen kan således ses som det som återstår för att betala eventuella skulder och ge en utdelning till aktieägare. För att på ett enkelt sätt visa hur driftstödet påverkar rörelsemarginalen så har jag kolumn (9) beräknat den inklusive driftstöd och kolumn (10) har jag tagit den exklusive driftstödet.

För att ge en enkel överblick så har jag markerat marginaler som ligger under -0.20 med rött, mellan -0.20 och 0.00 med gult, mellan 0.00 och 0.10 med grönt, och de som ligger över 0.10 har lämnats ofärgade. Denna uppdelning är givetvis arbiträr men är avsedd att visa direkt kritiska nivåer (rött), klart negativa (gult), svagt positiva (grönt), och klart positiva (ofärgade). Ett absolut minimikrav för att fortsätta drift är en positiv rörelsemarginal över en längre period (grönt eller ofärgad). De som har negativ rörelsemarginal över motsvarande period kommer inte klara sig utan att antingen omgivningen eller driften förändras eller genom kapitaltillskott från någon källa.

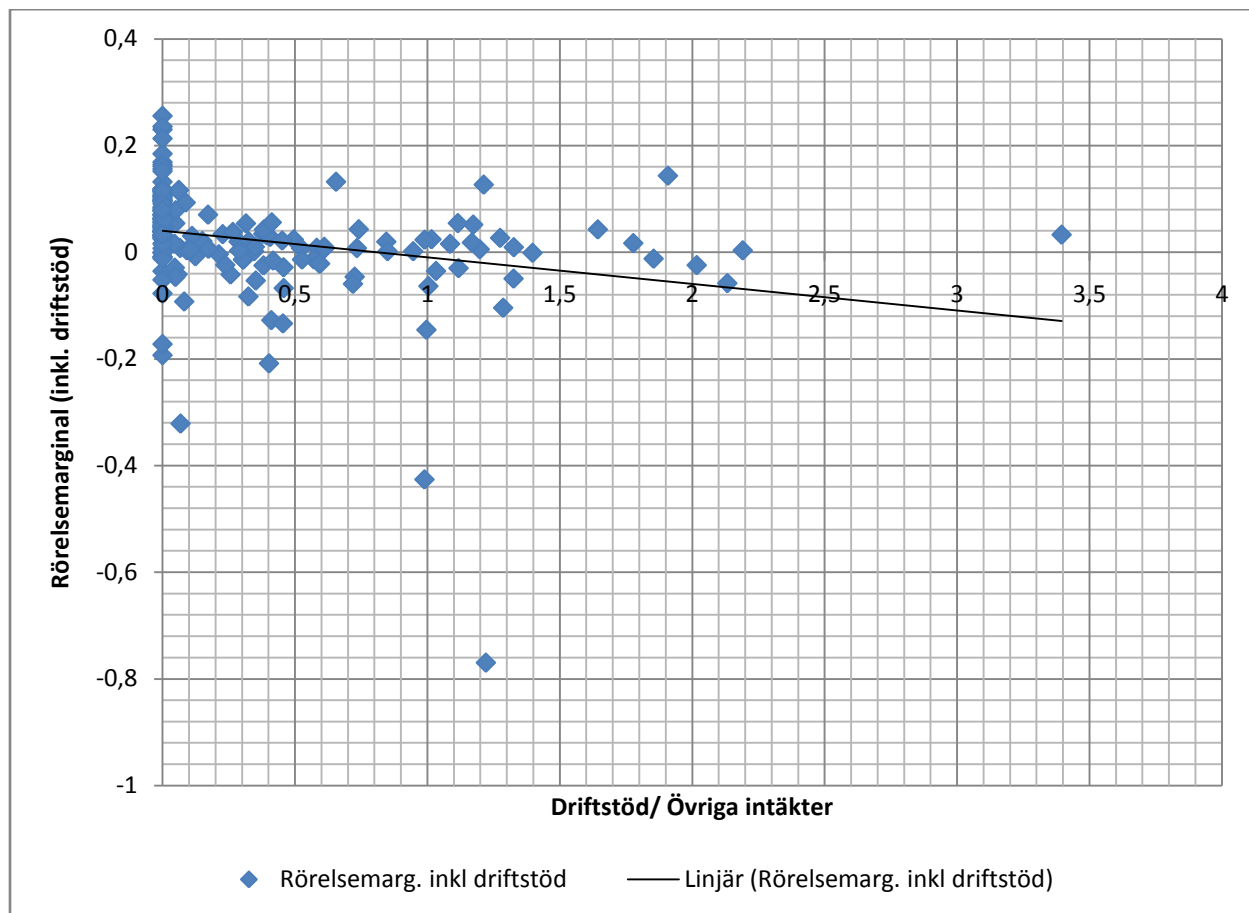
För att börja med fördelningen av rörelsemarginalen inklusive driftstöd så ser man att ett fåtal företag visar kritiska nivåer (rött) och ett 40-tal visar negativa marginaler. Av de fyra rödmarkerade så har Ludvika Allehanda och Örebrokuriren redan upphört och den negativa siffran för Gävle Tidningar (K) är hänförlig sig till omstrukturingskostnader för året 2003 när Gävle Dagblad gick ihop med Arbetarbladet. Av de som är markerade med gult så hade vid periodens slut 2007 ett stort antal försvunnit (tex Arbetet, Skärgårdsnytt, Östra Wermlands Lokaltidning) eller uppgått i någon annat tidningsföretag (tex Västernorrlands Allehanda, Bergslagsposten, Karlskoga Kuriren). Av de med negativa marginaler så är det endast ett fåtal som inte har driftstöd. För de med driftstöd så är detta för många större än 30% av övriga intäkter.

I kategorin med positiva marginaler (grönt eller ofärgat) så är tidningar utan driftstöd klart överrepresenterade. Bland de tidningar med rörelsemarginaler över 10% så finns några stora tidningar (Aftonbladet, Dagens Nyheter, Dagens Industri, Sydsvenska Dagbladet). I denna grupp återfinns också

flerdagars tidningar på landsorten med hög hushållstäckning (Jönköpings-Posten, vilken de senare åren redovisas under Hallpressen, Bohusläningen, Hallands-Nyheter, Norrköpings Tidningar, Nya Lidköpings Tidningen, Nya Wermlands Tidningen). Bland de tidningsföretag med positiva marginaler så finns flera som varit drivande i strukturaffärer de senaste åren. Exempel här är Nya Wermlands Tidningen, Jönköpingsposten (Hallpressen), Gefle Dagblad (MittMedia Förvaltnings AB).

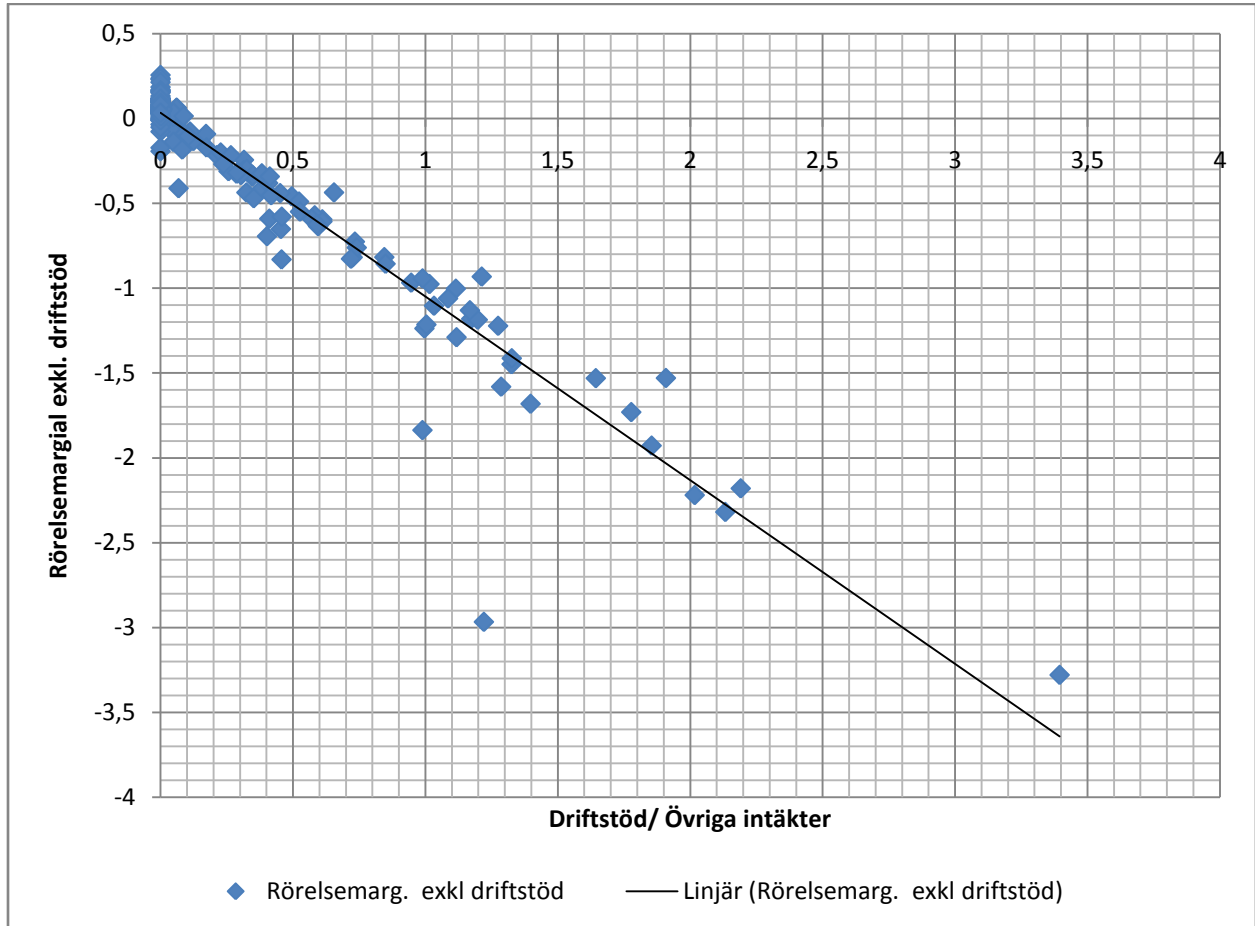
I Figur 2 så relateras rörelsemarginalen till kvoten av driftstöd och övriga intäkter. Som synes finns det ett svagt negativt samband mellan de två – de tidningsföretag som uppbär relativt mycket driftstöd tenderar att ha lägre marginaler. Det viktigaste att notera är dock att det med detta mått är en mycket stor spridning av lönsamhet för given andel driftstöd. Det finns vissa tidningsföretag med mycket hög andel driftstöd uppvisar klart positiva marginaler efter driftstödet räknats in. Som exempel kan tas de olika Finnveds tidningarna som har rörelsemarginaler om 3-5% men där driftstödet är större än alla övriga intäkter tillsammans.

Figur 2. Tidningsföretagens rörelsemarginal (inräknat driftstöd) i relation till driftstödet som andel av övriga intäkter. Genomsnitt 1999-2007 för respektive företag.

I kolumn (10) beräknas hur rörelsemarginalen hypotetiskt skulle sett ut utan driftstöd. Sålunda visar detta vilken marginal tidningsföretaget skulle haft vid givna intäkter från prenumeration och annonser, och utan någon förändring av driften. Med detta så finner vi att hela 76 tidningsföretag av de 176 i sammanställningen skulle ha rörelsemarginaler under -20%. Vidare så har 22 tidningsföretag marginaler mellan -20% och 0. Knappast förvånande är det tidningsföretag med stor andel driftstöd som uppvisar de mest negativa marginalerna. Detta är illustrerat i Figur 3. Man kan notera att ett stort antal tidningsföretag ligger uppradade som på ett nedåtlutande band. Dessa är de som har driftstöd och där detta är av en sådan betydelse att det kan gå i stort sett runt men skulle ha haft starkt negativa marginaler om det togs bort. I Tabell 2 så är dessa de som har grönt eller ofärgat i kolumn (9) men rött eller gult i kolumn (10). Bland dessa skulle många få svårt att överleva i oförändrad form om driftstödet togs bort.

Figur 3. Tidningsföretagens rörelsemarginal (frånräknat driftstöd) i relation till driftstödet som andel av övriga intäkter. Genomsnitt 1999-2007 för respektive företag.

Med ett såkallat *ceteris paribus* ("allt annat lika") antagande så är det troligt att i gruppen med marginaler under -20% så skulle de flesta försvinna. Det framstår som högst osannolikt att privatägda företag som förlorar mer än 20 öre för varje omsatt krona skulle fortsätta driften någon längre tid. Vidare så är det troligt att även de flesta andra med negativa marginaler skulle försvinna eller omstruktureras inom en snar framtid. Givetvis är det möjligt att driften av dessa utsatta företag skulle kunna effektiviseras, men det framstår som föga troligt att ett företag vars intäkter till 50% eller mer består av driftstöd kan kompensera för bortfallet av detta.

2.4 Slutsatser

Tidningsföretagen är en mycket heterogen grupp när det gäller storlek och vinstnivåer. De företag som uppvisar de högsta marginalerna är i allmänhet de som inte uppbär driftstöd. I gruppen utan driftstöd så har de flesta positiva eller endast svagt negativa rörelsemarginaler. Bland de övriga finns relativt många med (ibland starkt) negativa vinster.

Om man hypotetiskt skulle ta bort driftstödet skulle i stort sett alla dessa vara förlustbringande och i många fall skulle rörelsemarginalerna vara under -50%. Detta visar att många tidningar fortlever endast med hjälp av driftstödet.

Tabell 1. Tidningsföretagens intäkter, kostnader, och rörelsemarginaler 1999-2007. Data från Presstödsnämndens publikation Dagspressens Ekonomi (olika årgångar).

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
Tidningsföretag	Från (år)	Till (år)	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Frekvens	Driftstöd/	Rörelsemarg.	Rörelsemarg.
			intäkter	kostnader	driftstöd	rörelsevinst	(nr/vecka)	intäkter	inkl driftstöd	exkl driftstöd
			(1000')	(1000')	(1000')	inkl. driftstöd				
Aftonbladet	1999	2007	17373640	15610448	0	1839574	7	0	0.11	0.11
Aktuellt i Politiken	1999	2007	147062	192210	45204	56	1	0.31	0.00	-0.32
Alingsås Tidning	1999	2007	497953	499349	0	-1396	3	0.00	0.00	0.00
Allehanda Media Ångermanland	2006	2007	418003	409951	0	8052	6	0.00	0.03	0.03
Arbetsbladet	1999	2002	376462	423675	56658	9445	7	0.15	0.02	-0.13
Arbetaren	1999	2007	14496	56554	17697	-24361	1	1.22	-0.77	-2.97
Arbetet	1999	1999	214311	340889	88016	-38562	7	0.41	-0.13	-0.59
Avesta Tidning	2004	2007	532997	491136	0	41861	3	0.00	0.08	0.08
Barometern	1999	2002	981058	940872	0	40186	6	0.00	0.05	0.05
Bergslagsposten	1999	2005	325102	356966	18439	-13425	6	0.06	-0.04	-0.09
Blekinge Läns Tidning	1999	2001	398607	375903	0	22704	6	0.00	0.06	0.06
Blekinge-Posten	1999	2007	20946	37870	17697	773	1	0.84	0.02	-0.82
Bohuslänningen	1999	2007	1031498	916979	0	114519	6	0.00	0.11	0.11
Borås Tidning	1999	2007	4381107	4090848	0	290259	7	0.00	0.05	0.05
Broderskap	1999	2007	20918	31137	9557	-662	1	0.46	-0.03	-0.83
Bulletin Bas Blekinge	2006	2007	4008	7882	4070	196	1	1.02	0.02	-0.98
Dagbladet	2006	2007	96480	119973	30394	6901	6	0.32	0.05	-0.24
Dagbladet Nya Samhället	1999	2005	336275	427009	96558	5300	6	0.29	0.02	-0.33
Dagen	1999	2007	435910	574854	132892	-6052	4	0.30	-0.01	-0.33
Dagens Industri	1999	2007	6194634	4730337	0	1464297	6	0.00	0.23	0.23
Dagens Nyheter	1999	2007	18126851	17440437	0	686414	7	0.00	0.03	0.03
Dala-Demokraten	1999	2007	713200	868014	151536	-3278	6	0.21	0.00	-0.22
Dalarnas Tidningar	2006	2007	572035	527843	0	44192	6	0.00	0.08	0.08
Dalslänningen	1999	2007	145687	129927	0	15760	2	0.00	0.11	0.11
Eesti Päevaleht	1999	2007	13885	30766	17697	816	1	1.27	0.03	-1.22
Enköpings-Posten	1999	2001	133781	137459	0	-3678	6	0.00	-0.04	-0.04
Eskilstuna-Kuriren	1999	2007	1749871	1761840	0	-11969	6	0.00	-0.01	-0.01
Expressen	1999	2007	11994654	12111623	0	-4277				
Falu-Kuriren	1999	2005	1602008	1544106	18184	76086	6	0.01	0.05	0.04
Finanstidningen	1999	2000	259982	267491	17278	9769	5	0.07	0.01	-0.07
Finnveden Fredag	1999	2007	16675	33717	19558	2516	1	1.17	0.05	-1.18
Finnveden Västbo	2004	2005	1199	5092	4070	177	1	3.39	0.03	-3.28
Finnveden Västbo/Sjuhäradsbygden	2006	2006	2064	5223	3392	233	1	1.64	0.04	-1.53

Flamman	2006	2007	2290	6252	4070	108	1	1.78	0.02	-1.73
Folkbladet i Jönköping	2003	2007	7385	18351	9497	-1469	1	1.29	-0.10	-1.58
Folkbladet i Jönköping	1999	2002	7948	15432	7522	38	1	0.95	0.00	-0.97
Folkbladet i Norrköping	2002	2002	31066	41510	12005	1561		0.39	0.04	-0.34
Folkbladet i Östergötland	2003	2007	161405	216855	55832	382	6	0.35	0.00	-0.34
Folkbladet Östgöten	1999	2001	80487	107946	30627	3168		0.38	0.03	-0.33
Folket	1999	2007	281267	403545	91169	-31109	6	0.32	-0.08	-0.44
Gävle Dagblad/ Arbetsbladet	2007	2007	248530	233049	15328	30809	7	0.06	0.12	0.06
Gävle Tidningar	2004	2006	769473	721325	45984	94132	7	0.06	0.12	0.06
Gävle Tidningar K	2003	2003	225308	318001	15328	-77365	7	0.07	-0.32	-0.41
Gefle Dagblad	1999	2002	535950	531336	0	4614	7	0.00	0.01	0.01
Göteborgs-Posten	1999	2007	10716728	10285420	0	431308	7	0.00	0.04	0.04
Gotlands Allehanda/ Gotlands Tidningar	2007	2007	89572	92168	4070	1474	6	0.05	0.02	-0.03
Gotlands Allehanda/GT	1999	1999	45528	49022	2110	-1384	6	0.05	-0.03	-0.08
Gotlandspress	2000	2006	580635	576475	27948	32108	6	0.05	0.05	0.01
Hallands Nyheter	1999	2007	1160652	1026780	0	133872	6	0.00	0.11	0.11
Hallandsposten	1999	2007	1328750	1185450	0	143300	6	0.00	0.11	0.11
Hallpressen	2006	2007	1141511	1005936	0	135575		0.00	0.12	0.12
Hälsinge-Kuriren	1999	1999	22736	21986	1125	1875	5	0.05	0.08	0.03
Hälsingetidningar	1999	2007	1251870	1175210	0	76660	6	0.00	0.06	0.06
Haparandabladet	1999	2007	103013	111962	17697	8748	2	0.17	0.07	-0.09
Helsingborgs Dagblad	1999	2006	3169308	2924505	0	244803	7	0.00	0.07	0.07
Helsingborgs Dagblad/ NST/ LP	2007	2007	505219	455022	0	50197	7	0.00	0.10	0.10
Helsingen	2000	2007	7938	24458	16009	-511	1	2.02	-0.02	-2.22
Hemmets Vän	1999	2007	111409	145204	34940	1145		0.31	0.01	-0.31
Hudiksvalls Tidning	1999	1999	44370	33023	0	11347	6	0.00	0.26	0.26
Internationalen	1999	2007	9545	27558	17697	-316	1	1.85	-0.01	-1.93
Jönköpings-Posten	1999	2005	1222513	932943	0	289570	6	0.00	0.24	0.24
Kalmar Läns Tidning	1999	2006	16115	29046	11692	-1239	1	0.73	-0.05	-0.82
Kalmar Läns Tidning/ Nybro Tidning	2007	2007	3332	5313	2035	54	1	0.61	0.01	-0.59
Karlskoga Kuriren	1999	2003	94664	133966	36088	-3214	6	0.38	-0.02	-0.42
Karlstads-Tidningen	1999	2007	24115	41449	17697	363	1	0.73	0.01	-0.73
Katrinesholms-Kuriren	1999	2007	553309	530259	0	23050	6	0.00	0.04	0.04
Kristdemokraten	1999	2007	46449	76575	21111	-9015	1	0.45	-0.13	-0.65
Kristianstadsbladet	1999	2002	520936	501186	0	19750	6	0.00	0.04	0.04
Kungsbacka Tidning	1999	2007	13950	31098	13898	-3250	1	1.00	-0.15	-1.24
Laholms Tidning	1999	2007	158845	171174	17697	5368	6	0.11	0.03	-0.08
Länstidningen Östergötland	1999	2007	23890	39812	17697	-225	1	0.74	0.04	-0.76
Länstidningen Östersund	1999	2007	631611	685227	30656	-22960	6	0.05	-0.05	-0.14
Länstidningen Södertälje	1999	2007	641969	615200	0	26769	6	0.00	0.04	0.04

Liberacion	1999	2007	14776	32300	17697	173	1	1.20	0.01	-1.19
Lidingö Tidning	2003	2003	14689	12205	0	2484	1	0.00	0.17	0.17
Ljusdals-Posten	1999	1999	18891	15401	0	3490	5	0.00	0.18	0.18
Ljusnan	1999	2005	371758	400464	0	-28706	6	0.00	-0.08	-0.08
Lokaltidningar i Västergötland	1999	2007	1152114	968629	0	183485	6	0.00	0.16	0.16
Ludvika Allehanda	2000	2000	3760	10666	3718	-3188	1	0.99	-0.43	-1.84
Lysekilsposten	1999	2007	99729	136170	40520	4079	4	0.41	0.03	-0.38
Mariefreds Tidning Måsen	2007	2007	1119	2162	1357	314	1	1.21	0.13	-0.93
Miljömagasinet	1999	2007	7927	19079	10506	-646	1	1.33	-0.05	-1.45
M-L Proletären	1999	2007	15873	31593	17697	1977	1	1.11	0.05	-1.00
Mölnåls-Posten	1999	2005	118465	136074	14692	-2917	1	0.12	-0.01	-0.13
Motala Tidning	1999	2005	294922	283134	0	11788	6	0.00	0.04	0.04
Nerikes Allehanda	1999	2007	2989057	2859133	13182	143106	7	0.00	0.05	0.04
Nordvästra Skånes Tidningar	1999	2000	318884	288173	0	30711	7	0.00	0.10	0.10
Norra Halland	1999	2007	112021	113019	0	-996	2	0.00	-0.01	-0.01
Norra Skåne	1999	2007	999100	969164	0	29936	6	0.00	0.03	0.03
Norra Västerbotten	1999	2007	1130532	1053538	0	76994	6	0.00	0.06	0.06
Norrbottens-Kuriren	1999	2007	1118981	1085527	0	33454	6	0.00	0.03	0.03
Norrköpings Tidningar	1999	2006	2684175	2410731	0	273444	6	0.00	0.10	0.10
Norrköpings Tidningar/ Västerviks-Tidn.	2007	2007	338568	305905	0	32663	6	0.00	0.10	0.10
Norrländska Socialdemokraten	1999	2007	1363572	1315629	0	47943	6	0.00	0.03	0.03
Norrskensflamman	2003	2005	2863	9486	6105	-518	1	2.13	-0.06	-2.32
Norttelje Tidning	1999	2007	785931	735565	0	50366	5	0.00	0.06	0.06
NU	1999	2006	34923	54793	20331	461	1	0.58	0.01	-0.57
NU-Det Liberala Nyhetsmagasinet	2007	2007	5575	8137	2762	200	1	0.50	0.02	-0.46
Nya Läns-Tidningen/NLT	2004	2007	283445	222561	0	60884	3	0.00	0.21	0.21
Nya Lidköpings-Tidningen	1999	2003	301451	251943	0	49508	3	0.00	0.16	0.16
Nya Ludvika Tidning	1999	2002	120007	119797	0	210	6	0.00	0.00	0.00
Nya Wermlands-Tidningen	1999	2007	3415940	2837039	0	578901	6	0.00	0.16	0.16
Nyhets tidningen Sesam	1999	2007	33846	81165	47288	-31	1	1.40	0.00	-1.68
Nynäshamns-Posten	1999	2007	170793	164709	0	6084	2	0.00	0.08	0.08
Offensiv	2002	2007	9207	21154	12210	263	1	1.33	0.01	-1.41
Ölandsbladet	1999	2007	192661	209637	17697	721	3	0.09	0.00	-0.09
Onsdagstidningen	1999	2002	3851	9605	7348	1594	1	1.91	0.14	-1.53
Örebro-Kuriren	1999	2003	51532	87097	20710	-14855	6	0.40	-0.21	-0.69
Örnsköldsviks Allehanda	1999	2005	928371	895287	0	33084	6	0.00	0.04	0.04
Ortstidningar i Väst	2006	2007	78198	85522	8177	853	1	0.10	0.00	-0.10
Östersunds Posten	1999	2007	1099493	1015304	0	84189	6	0.00	0.07	0.07
Östgöta Correspondenten	1999	2007	2894375	2636483	0	257892	6	0.00	0.08	0.08

Östhammars Nyheter	2000	2003	6737	14313	7869	293	1	1.17	0.02	-1.13
Östra Småland	1999	2002	244527	317636	79591	6482	6	0.33	0.02	-0.30
Östra Småland/Nyheterna	2003	2007	327353	436953	114110	4510	6	0.35	0.01	-0.34
Östra Wermlands Lokaltidn	1999	1999	51136	53783	0	-2647		0.00	-0.05	-0.05
Piteå-Tidningen	1999	2007	788370	748932	0	39438	6	0.00	0.05	0.05
Politiken.se	2007	2007	855	1228	560	187		0.65	0.13	-0.44
Provinstidningen Dalsland	1999	2007	140046	133120	0	6926	3	0.00	0.05	0.05
Routsin Soumalainen	2000	2007	39563	56306	17872	1129	1	0.45	0.02	-0.44
Sala Allehanda	1999	2002	426380	414163	0	12217	3	0.00	0.03	0.03
Sjuhäradsbygdens Tidning	1999	2004	9521	20145	9557	-1067	1	1.00	-0.06	-1.21
Skånska Dagbladet	1999	2007	1413268	1906273	556931	63926	7	0.39	0.03	-0.36
Skaraborgsbygden	1999	2007	73118	87689	17697	3126	1	0.25	0.03	-0.20
Skärgården	2001	2007	29546	40441	10397	-498	1	0.35	-0.05	-0.47
Skärgårdsnytt	2003	2003	2970	4729	1696	-63	1	0.57	-0.01	-0.59
Smålandsbygdens Tidning	1999	2007	41971	60212	17522	-719	1	0.42	-0.02	-0.45
Smålandsposten	1999	2001	504396	472766	0	31630	6	0.00	0.06	0.06
Smålands-Tidningen	1999	2005	724358	674158	0	50200	6	0.00	0.07	0.07
Småläningen	1999	2005	508792	459446	0	49346	5	0.00	0.10	0.10
Södermanlands Nyheter	1999	2007	1029497	891786	0	137711	6	0.00	0.13	0.13
Sörmlandsbygden	1999	2007	22728	36977	13520	-729	1	0.59	-0.02	-0.64
ST Tidningen Torsdag Lördag	2007	2007	23263	22939	2035	2359	3	0.09	0.09	0.01
Stampen (K)	2005	2006	3428662	3258036	0	170626		0.00	0.05	0.05
Sundsvalls Tidning	1999	2007	1609288	1544598	0	64690	7	0.00	0.04	0.04
Svenska Dagbladet	1999	2007	6952730	8179286	568812	-657744	7	0.08	-0.09	-0.18
Sverige-Nytt	2000	2000	1486	2887	1470	69	1	0.99	0.02	-0.94
Sydöstran	1999	2007	519275	679354	133298	-26781	6	0.26	-0.04	-0.31
Sydsvenska Dagbladet	1999	2007	7498186	6628998	0	869188	7	0.00	0.12	0.12
Tempus	1999	2007	16302	33407	17697	592	1	1.09	0.02	-1.06
Tidning Bohusläningen	2001	2001	123924	110958	0	12966	6	0.00	0.10	0.10
Tidningen Ångermanland	2000	2005	598733	609242	0	-10509	6	0.00	-0.01	-0.01
Tidningen ETC	2007	2007	5321	7043	2035	313	1	0.38	0.04	-0.32
Tranås-Posten	1999	2007	28807	46116	17607	298	1	0.61	0.01	-0.61
Trollhättans Tidning	1999	2003	588334	518112	0	70222	5	0.00	0.12	0.12
TTELA	2004	2007	530433	497461	0	32972	6	0.00	0.06	0.06
Ulricehamns Tidning	1999	2007	204959	185428	0	19531	3	0.00	0.09	0.09
Upsala Nya Tidning	1999	2007	3348098	3288725	0	59383	6	0.00	0.02	0.02
Växjöbladet	1999	2002	10600	19237	7622	-1015	1	0.72	-0.06	-0.83
Växjöbladet/Kronobergaren	2003	2007	17788	27569	8140	-1641	1	0.46	-0.07	-0.58
Världen Idag	2002	2007	75028	98962	22797	-1137		0.30	-0.01	-0.33

Värmlands Folkblad	1999	2007	767986	891248	133298	10036	6	0.17	0.01	-0.17
Värmlandsbygden	1999	2007	19792	36658	16815	-51	1	0.85	0.00	-0.86
Värnamo Nyheter	1999	2005	560408	472674	0	87734	4	0.00	0.15	0.15
Västbo	2003	2003	929	2954	2035	10		2.19	0.00	-2.18
Västerbottens Folkblad	1999	2007	497892	630227	117970	-14365	6	0.24	-0.02	-0.27
Västerbottens-Kuriren	1999	2007	2006305	1894839	15328	126794	6	0.01	0.06	0.06
Västerbottningen	1999	2002	22163	32875	11592	880	1	0.52	0.01	-0.49
Västerbottningen/Nord Sverige	2003	2007	38647	59964	20350	-967	1	0.53	-0.01	-0.55
Västerbygden	1999	2006	17504	38298	19562	-1232	1	1.12	-0.03	-1.29
Västerbygden/ Uddevalla-Posten	2007	2007	3942	8294	4070	-282	1	1.03	-0.04	-1.10
Västernorrlands Allehanda	1999	1999	41538	49562	0	-8024	6	0.00	-0.19	-0.19
Västgöta-Tidningar	1999	2005	628409	736592	0	-108183		0.00	-0.17	-0.17
Västmanlands Folkblad	1999	1999	2855	4638	1688	-95	1	0.59	-0.02	-0.62
Västmanlands Nyheter	1999	2007	214571	285383	88485	17673	1	0.41	0.06	-0.34
Västra Wermlands Lokaltidn	1999	1999	43742	38706	0	5036		0.00	0.12	0.12
Vestmanlands Läns Tidning	1999	2007	2658008	2450620	0	207388	6	0.00	0.09	0.09
Vetlanda-Posten	1999	2005	195009	179558	0	15451	6	0.00	0.08	0.08
Viikkoviesti	2001	2003	21120	27165	6105	60	1	0.29	0.00	-0.32
Vimmerby Tidning	1999	2007	1049348	1034157	2035	17226	6	0.00	0.02	0.01
Ystads Allehanda	1999	2007	2092493	2009750	0	82743	6	0.00	0.03	0.03

3. Tidningsföretagens lönsamhet förklarad av deras karakteristika

Som klart visats i Tabell 2 så är det mycket stora skillnader i tidningsföretagens lönsamhet. Den stora frågan är vad dessa beror på? Som beskrivits i Sektion 2.1 så skiljer sig tidningar mycket åt när det gäller tex upplaga, hushållstäckning och frekvens. Det är också stor variation i hur stor andel driftstödet utgör av intäkterna. I denna Sektion så studeras hur olika faktorer statistiskt påverkar lönsamheten på företagsnivå. Detta gör det möjligt att se om andelen driftstöd kan hjälpa till att förklara lönsamheten för ett företag när man konstanthåller övriga faktorer (upplaga, hushållstäckning, frekvens, osv). Med andra ord så studeras om ett företag med driftstöd har en annorlunda lönsamhet än andra tidningar med i övrigt motsvarande karakteristika.

3.1. Ekonometrisk modell

De beroende variablerna, vars variation skall förklaras, är rörelsemarginalen när driftstödet är inkluderat respektive exkluderat från tidningsföretagets intäkter. Detta motsvarar kolumnerna (9) och (10) i Tabell 1.

Några av de faktorer som bör förklara skillnader i marginal är upplaga⁸ och frekvens⁹. En tidnings hushållstäckning på utgivningsorten kan påverka hur attraktiv den är för annonsörer och således också hjälpa till att förklara rörelsemarginaler. Vissa tidningsföretag har en nationell täckning men mycket liten täckning på utgivningsorten (tex Dagen, Broderskap, Kristdemokraten, M-L Proletären) och dessa kan förväntas ha en annorlunda kostnadssituation och därmed en annan lönsamhet än tidningar med i övrigt likartade karakteristika. Vidare är det troligt att det förekommer årsvisa skillnader beroende på annonskonjunkturen, vilket kontrolleras för genom att inkludera dummy variabler för vart och ett av åren 2000-2007

För att studera om företag med driftstöd har annolunda marginaler efter man har kontrollerat för ovanstående faktorer så lägger jag till driftstödet i relation till övriga intäkter som en förklarande variabel. Det skall dock noteras att för att en tidning skall få driftstöd så får den inte ha över en viss hushållstäckning på utgivningsorten. Eftersom jag inkluderar både hushållstäckning och andelen driftstöd som förklarande variabler så innebär detta en viss risk för multikollinearitet. Detta behöver inte vara ett problem i praktiken eftersom det ändock finns en god del variation i hushållstäckning både bland de som har och de som inte har driftstöd. Slutligen så har stöd i vissa fall delats ut även om inte tidningen strikt uppfyller kraven på maximal hushållstäckning.

I de regressioner som rapporteras nedan har jag utnyttjat att data är i form av en (obalanserad) panel där det finns data från flera år för de allra flesta tidningsföretagen. Den ekonometriska modellen är en så kallad random effects model som används för att ta tillvara informationen från panelstrukturen. Det grundläggande antagandet i denna är att rörelsemarginalen kan förklaras av olika observerbara faktorer (tex upplaga, frekvens) och att därutöver har varje tidningsföretag har en unik underliggande rörelsemarginal som inte förändras över tiden men dock inte kan observeras perfekt.

I datamaterialet så finns det 126 tidningsföretag med fullständig information om de förklarande variablerna. Som ett robusthets test så rapporterar jag också resultat för ett mindre urval som exkluderar alla fådagarstidningar (1-2 nr/vecka), vilka ibland anses fungera annorlunda än flerdagarstidningar.

⁸ I den ekonometriska modellen så används den naturliga logaritmen för upplagan, $\ln(\text{upplaga})$, för att minska betydelsen av de mycket stora variationerna mellan tidningar i denna variabel.

⁹ Notera att det inte är klart *a priori* hur en tidnings utgivningsfrekvens skall vara relaterat till rörelsemarginalen. Det vill säga att bara för att en tidning kommer ut sex gånger per vecka betyder inte att den har högre lönsamhet än en som bara kommer ut en gång per vecka. Trots detta finns det skäl att inkludera utgivningsfrekvensen för att kontrollera för möjligheten att lönsamheten påverkas (positivt eller negativt) av en denna faktor.

3.2 Ekonometriska resultat

Generellt så förklarar de inkluderade variablerna en relativt stor del av variationen i rörelsemarginalen. Detta gäller speciellt för rörelsemarginalen exklusive driftstödet. De förklarande variablerna har de förväntade tecknen och är i allmänhet statistiskt signifikanta.

För att börja med resultaten i kolumn (1) så finner vi, som förväntat, att högre hushållstäckning på utgivningsorten och högre upplaga tenderar att ge högre rörelsemarginaler. Dock är den ekonomiska effekten relativt liten. Som exempel så ger en 10% högre hushållstäckning ungefär en procentenhet högre rörelsemarginal. Det är viktigt att notera att detta indikerar att även om en tidning skulle klara att öka sin hushållstäckning betydligt så kommer detta inte att generera några dramatiska förändringar i lönsamheten. Det vill säga att det kommer vara svårt att kompensera för det eventuella intäktsbortfall som en minskning av driftstödet skulle ge, även om upplagan och hushållstäckningen skulle vara möjlig att öka.

Tidningens frekvens har också en liten betydelse för lönsamheten, och det förefaller som om en högre frekvens är relaterat till lägre lönsamhet. Däremot är det en betydande effekt av årsvisa variationer. Rörelsemarginalerna under 2000, 2006, och 2007 är ungefär 5.3, 3.1, och 1.6 procentenheter högre än jämförelseåret 1999. Detta är inte förvånande med tanke på de starka annonskonjunkturerna under dessa år.

Det som är mest intressant är dock att efter att ha kontrollerat för faktorer som hushållstäckning, upplaga, frekvens och årsvisa fluktuationer så är inte driftstödet i relation till övriga intäkter statistiskt signifikant. Det vill säga att de som har driftstöd vare sig har högre eller lägre lönsamhet än övriga tidningsföretag, när man i lönsamhetsmättet räknat in driftstödet. Om man sätter detta i relation till Figur 2, så visar det att den (svagt) negativa relationen som syns där mellan dessa variabler beror på andra skillnader mellan företag som samvarierar med andelen driftstöd och alltså inte direkt med detta.

I stort ser resultaten likadana ut när vi istället försöker förklara variationen i rörelsemarginalen när driftstödet är exkluderat, kolumn (2). Det finns dock en mycket viktig skillnad nämligen att ju högre driftstödet är i förhållande till övriga intäkter desto lägre är denna rörelsemarginal. Faktum är att koefficienten är nästan exakt 1.00, vilket betyder att om tex driftstödet uppgår till 20% av övriga intäkter så är rörelsemarginalen (utan driftstöd) 20 procentenheter lägre än för en i övrigt identisk tidning som inte har något driftstöd.

Detta innebär att den (starkt) negativa relationen mellan de två variablerna som syns i Figur 3 verkligen existerar och inte kan förklaras av övriga skillnader mellan företagen. Givet de data som är tillgängliga går det dock inte att uttala sig om kausalitet, dvs det är inte möjligt att säga att beroende på att ett företag får stöd så sjunker lönsamheten.¹⁰ Istället skall resultaten tolkas som att de företag som har relativt höga driftstöd tenderar att ha låga rörelsemarginaler exkluderande driftstöd.

I kolumnerna (3) och (4) redovisas resultaten när man exkluderar alla fådagartidningar, som ofta behandlas som varande annorlunda i Presstödsnämndens redovisningar. I regressionerna så finns det dock inget som pekar på detta kan förklara resultaten i (1) och (2). Om något visar dessa regressioner att alla koefficienter är synnerligen robusta och inte drivs av någon speciell kategori av tidningar.¹¹

3.3 Slutsatser

När det gäller skillnader i rörelsemarginal inklusive driftstöd så finns inga väsentliga skillnader mellan de som har stöd och de övriga. Om man däremot hypotetiskt räknar bort driftstödet så är det mycket stora skillnader. Som ett belysande exempel så har ett tidningsföretag med driftstöd som motsvarar 20% av övriga intäkter 20 procentenheter lägre rörelsemarginal när intäkter från driftstödet räknas bort.

Tolkningen av detta är att de faktiska rörelsemarginaler som företagen har (dvs inräknat eventuellt driftstödet) är oberoende av i vilken grad de uppbär driftstöd. De flesta av de tidningsföretag som vi ser idag har positiva, eller endast svagt negativa långsiktiga rörelsemarginaler och skulle således i princip kunna fortsätta existera om inte stöden eller marknadsförhållandena skulle försämrats. Det är dock troligt att även bland dessa, speciellt de som har svagt negativa rörelsemarginaler, finns det sådana som kommer att finna att lönsamheten skulle öka om man ändrade driften, ökade samarbetet eller fusionerades med något annat tidningsföretag. De senaste årens omfattande strukturförändringar (några av dessa beskrivs i avsnitt 5) vittnar om att tidningsföretagen själva ser potential att förbättra lönsamheten genom utökat samarbete och sammanslagningar. Den andra sidan av saken är givetvis att incitamenten att genomföra förändringar är lägre om inte lönsamheten är riktigt svag, eftersom hotet om nedläggning inte är akut. Sålunda kan man säga att existensen av driftstödet konserverar strukturen på tidningsmarknaden. Så länge ett företag får tillräckligt med stöd för att klara åtminstone ett minimalt avkastningskrav så har det möjligheten fortsätta som tidigare.

¹⁰ För att kunna bekräfta ett kausalt samband skulle det krävas att ett antal företags andel driftstöd ändras markant över tiden. I datamaterialet så är, med något undantag, andelen driftstöd i relation till övriga intäkter tämligen stabilt.

¹¹ I andra regressioner (som inte redovisas här) så har även tex små och stora tidningar med riksspridning exkluderats. Inte heller detta förändrar resultaten som visas i Tabell 2.

Tabell 2. Tidningsföretagens rörelsemarginal (inklusive samt exklusive driftstöd) förklarad av olika karakteristika. Random effects regression.

	(1)	(2)	(3)	(4)
VARIABLES	Rörelse-marginal inkl. driftstöd	Rörelse-marginal exkl. driftstöd	Rörelse-marginal inkl. driftstöd	Rörelse-marginal exkl. driftstöd
ANDEL DRIFTSTÖD	0.0287 (0.0174)	-1.002*** (0.0274)	0.0222 (0.0614)	-0.983*** (0.0665)
HUSHÅLLSTÄCKNING	0.00109*** (0.00041)	0.00109 (0.00073)	0.00101*** (0.00038)	0.00115*** (0.00041)
ln(UPPLAGA)	0.0328*** (0.01)	0.0408** (0.017)	0.0405*** (0.00859)	0.0430*** (0.00927)
LITEN NATIONELL	0.00894 (0.0212)	0.0384 (0.0347)	0.0165 (0.03)	0.0299 (0.0326)
3-4 NR/VECKA	0.0158 (0.0388)	0.0321 (0.0715)		
5 NR/VECKA	0.0459 (0.0482)	0.0573 (0.0883)	0.0268 (0.0357)	0.0232 (0.0384)
6 NR/ VECKA	-0.0139 (0.0303)	-0.00418 (0.0545)	-0.0345 (0.023)	-0.0372 (0.0247)
7 NR/ VECKA	-0.0738** (0.0363)	-0.0729 (0.0626)	-0.0966*** (0.0277)	-0.0997*** (0.0298)
d2000	0.0535*** (0.00899)	0.0641*** (0.0134)	0.0628*** (0.00824)	0.0656*** (0.00897)
d2001	-0.0112 (0.00914)	0.00372 (0.0137)	-0.0227*** (0.00842)	-0.0226** (0.00917)
d2002	-0.0143 (0.00932)	-0.0078 (0.0139)	-0.0255*** (0.00854)	-0.0266*** (0.0093)
d2003	-0.00852 (0.00941)	-0.00463 (0.0141)	-0.0149* (0.00874)	-0.0166* (0.00951)
d2004	0.00398 (0.00954)	0.0115 (0.0143)	0.000646 (0.00881)	0.00106 (0.00959)
d2005	0.00102 (0.00972)	0.0122 (0.0145)	0.000952 (0.00892)	0.00132 (0.00971)
d2006	0.0314*** (0.0101)	0.0368** (0.0152)	0.0234** (0.0095)	0.0230** (0.0103)
d2007	0.0168* (0.01)	0.0234 (0.015)	0.0255*** (0.00948)	0.0270*** (0.0103)
Constant	-0.113*** (0.0307)	-0.156*** (0.0524)	-0.111*** (0.0422)	-0.126*** (0.0456)
Antal observ.	840	840	584	584
Antal företag	126	126	88	88
"R-2"	0.20	0.89	0.31	0.81

Data från Dagspressens Ekonomi 1999-2007. Standardfel inom parantes. Statistisk signifikans: *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.10

4. Intäkter, priser, och kostnader per exemplar

När det är etablerat att rörelsemarginalerna systematiskt skiljer sig åt mellan tidningar är det naturligt att fråga om detta beror på skillnader på intäkts och/eller kostnadssidan. Det vill säga, är vissa tidningsföretag lönsammare för att deras intäkter är högre eller för att deras kostnader är lägre? För att få jämförelsebara mått så relateras intäkter (exklusive driftstöd), prenumerationspris, intäkter från annonser och övrig verksamhet, och kostnader och kostnader till antalet exemplar. Sålunda frågar vi hur höga intäkter respektive kostnader är förknippat med varje tryckt exemplar. De förklarande variabler som används är desamma som användes för att förklara skillnader i rörelsemarginaler (upplaga, hushållstäckning, frekvens, osv). Speciellt är det intressant att studera om företag med och utan driftstöd har en likartad relation mellan intäkter och kostnader, sett till antalet tryckta exemplar.

4.1 Data och ekonometrisk modell

Intäkter och kostnader relateras till antalet tryckta exemplar, beräknat som upplagan multiplicerat med frekvensen och antalet veckor per år. Eftersom vi i detta avsnitt inte försöker förklara marginaler utan intäkter och kostnader så deflateras alla nominella tal med KPI för att få reala belopp.

De beroende variablerna är tidningsföretagets reala intäkter dividerat med totalupplagan och kostnaderna dividerat med detsamma. Vidare delar jag upp intäkterna (exklusive driftstöd) i intäkter per exemplar från prenumerationer ($\text{prenumerationspris}/(\text{frekvens} \cdot 52)$) och annonsintäkter (definierat som $(\text{intäkter} - \text{intäkter från prenumerationer})/\text{totalupplaga}$). Detta ger en i stort sett korrekt bild av prenumerationsintäkter per exemplar men kan vara något missvisande när det gäller totala intäkter per exemplar eftersom vissa tidningsföretag har, som tidigare nämnts, intäkter från andra aktiviteter. Några tidningsföretag äger också flera tidningstitlar och den upplagesiffran är den summan av de enskilda tidningarnas upplaga.¹² Eftersom annonsintäkter blir en residualpost efter att man har subtraherat intäkter från prenumerationer så är dessa mindre tillförlitliga och de innehåller också intäkter från övriga aktiviteter. Det skall också påpekas att den ekonometriska metoden tar dock till viss del hänsyn till detta så länge inte den relativa fördelningen mellan prenumerations och annonsintäkter inte skiljer sig markant mellan åren. Efter att ha underökt diverse felkällor så menar jag att bilden som framträder är i stort sett rättvisande.

¹² I något enstaka fall så har ett tidningsföretag titlar med olika frekvens. I analysen så används huvudtidningens pris och frekvens. Detta ger knappast upphov till några avgörande fel eftersom det gäller ett fåtal företag och de tidningar som har lägre frekvens än huvudtidningen är upplagemässigt mycket mindre. Även i det fall som där detta ger upphov till störst fel, Länstidningen Östersund som samredovisas med Tidningen Härjedalen, har huvudtidningen ca fyra gånger högre upplaga. Vidare så minskar detta problem i betydelse med den ekonometriska ansatsen med en random effects model.

4.2 Ekonometrisk modell

Som diskuterats i Sektion 3.2 så är det möjligt att utnyttja panelstrukturen hos data för att erhålla mer effektiva ekonometriska skattningar av sambanden mellan variablerna. Återigen används en så kallad random effect model. Liksom i Tabell 2 så visas för jämförelse också hur resultaten förändras när man exkluderar fådagarstidningar.

4.3 Ekonometriska resultat

Regressionerna har relativt hög förklaringsgrad och de flesta koefficienter har förväntat tecken.

Om vi börjar med resultaten i kolumn (1) så ser vi att per tryckt exemplar så faller intäkten med utgivningsfrekvens men tenderar att öka över tiden. Det senare kan förklaras av att deflateringen med KPI inte ger en helt rättvisande bild, men huvudresultaten påverkas inte av detta.¹³ Vidare så är upplagan negativt relaterad till intäkt per exemplar och något förvånande så finns det ingen signifikant effekt av hushållstäckning. När det gäller driftstödet så har det en klar negativ relation till intäkter per exemplar. Om man tex jämför ett tidnings företag där driftstödet är 50 % så stort som övriga intäkter med en utan driftstöd så genererar den förra ungefär 3.90kronor $(-7.81*0.5)$ mindre intäkter per exemplar, allt annat lika. Nedan visar vi att detta beror till största delen på lägre intäkter från "annonser och övrigt".

I kolumn (2) är den beroende variabeln prenumerationspriset/(frekvens*52). Dummy variablerna visar samma mönster som tidigare men här finns det en positiv relation till upplagan. Hushållstäckning är inte statistiskt signifikant. När det gäller prenumerationspriset så finns det en statistiskt signifikant negativ effekt av driftstödet men denna är ekonomiskt helt försumbar (med exemplet ovan så rör det sig om 0.11 kronor per exemplar).

I kolumn (3) så relateras övriga intäkter, vilket till allra största delen består av annonsförsäljning, till samma förklarande variabler som tidigare. Det viktigaste att notera här är att tidningar som uppstår en stor del driftstöd typiskt sett har en betydligt lägre intäkt från annonser och övrigt. Med räkneexemplet ovan så rör det sig om cirka 3.80 kronor per nummer. Om man tar i beaktande resultaten i (2) så visar det sig alltså att tidningar med driftstöd har mycket lägre intäkter och att detta beror på lägre annonsintäkter (och intäkter från övrig verksamhet) och inte lägre prenumerationspriser.

¹³ I andra regressioner har andra deflatorer använts, men de kvalitativa resultaten förändras inte.

När det gäller kostnaden per exemplar så förefaller tidningar med driftstöd ha något lägre sådana än övriga. En möjlig förklaring här är att vi inte kunnat korrigera för kvaliteten hos tidningen. Det kan vara så att många tidningar med driftstöd har tex lägre antal sidor per nummer, men data på detta är inte enkelt tillgängligt. Även i andra regressioner (ej rapporterade här) har det inte gått att finna något stöd för att tidningsföretag med driftstöd skulle ha en högre kostnadsnivå än övriga.

I kolumnerna (5)-(8) visas resultaten för de 88 tidningsföretag som inte är av fådagarsstypen. I stort sett överensstämmer dessa med de som redovisats ovan. Den enda noterbara skillnaden är att intäkterna nu tex är hela 7.20 kronor lägre för en ett företag där stödet är 50% så stort som övriga intäkter.

4.4 Slutsatser

Tidningsföretag med driftstöd tenderar att ha klart lägre intäkter per exemplar som trycks. Detta kan hänföras till lägre intäkter från annonser och övrig verksamhet, då intäkter från prenumerationer är jämförliga med de övriga företagen i datamaterialet. Att variationen i prenumerationspriserna inte förklaras av driftstödet är inte förvånande eftersom reglerna för presstödet begränsar hur mycket priserna mellan de driftstödsberättigade tidningarna kan skilja sig från övriga. Det skall noteras att intäktssidan per exemplar inte förklaras till någon större del av hushållstäckningen. Vidare så förefaller tidningsföretag med driftstöd ha något lägre kostnader, men detta kan bero på skillnader i kvalitet (tex sidantal).

Sammantaget visar resultaten att huvudakliga problemet för tidningsföretag med driftstöd är att deras intäkter från annonser (och övrig verksamhet) är lägre än för övriga. Kostnaderna i relation till antalet tryckta exemplar är inte högre. Eftersom lönsamheten (när driftstödet inräknats) som visats i Sektion 4 inte skiljer sig markant så innebär detta att driftstödet, så att säga, kompenserar fullt ut för lägre annonsintäkter.

Om driftstödet skulle minska skulle de tidningar som nu har sådant kunna ersätta detta på något vis? Resultaten talar för att det finns en viss möjlighet att göra detta. Eftersom reglerna för utdelandet av driftstöd för närvarande begränsar utrymmet för att laborera med prenumerationspriserna så skulle ett bortagande av detta öppna för prissänkningar på prenumerationer. Om priselasticiteten för upplagan inte är försumbar så skulle en prissänkning kunna öka upplagan, vilket kunde generera högre annonsintäkter. Givetvis så beror lönsamheten i detta på hur priskänslig efterfrågan är på kort och medellång sikt. Är den låg så kommer en prissänkning sänka intäkterna ytterligare, och dra ner lönsamheten ytterligare med risk för akuta likviditetsproblem (många av de företag som har driftstöd har redan en låg soliditet). Min uppfattning är att vissa tidningsföretag skulle kunna klara sig genom en

strategi som innefattar sänkta prenumerationspriser och på sikt höjd upplaga. Dock är knappast soliditeten sådan för flertalet att de skulle kunna överleva ett sådant betydande intäktsbortfall.¹⁴

¹⁴ Notera att om priskänsligheten verkligen är låg så skulle en prishöjning ha positiva effekter på lönsamheten på kort sikt. På längre sikt, när upplagan sjunker, skulle detta dock påverka lönsamheten negativt. I en tidigare studie av prissättningen på den svenska tidningsmarknaden under den kraftiga konjunkturedgången 1992-1994 (Asplund, Erikson, Strand (2006)) så visades att de tidningar som hade likviditetsproblem (mätt som låg soliditet) höjde sina prenumerationspriser kraftigt under dessa år och ökade på grund av detta sina rörelsemarginaler på kort sikt.

Tabell 3. Tidningsföretagens intäkter, prenumerationspris, annonsintäkter och kostnader per exemplar förklarad av olika karakteristika. Random effects regression.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
VARIABLES	Intäkt/ ex.	Pris/ ex.	Annons/ ex.	Kostnad/ ex.	Intäkt/ ex.	Pris/ ex.	Annons/ ex.	Kostnad/ ex.
ANDEL DRIFTSTÖD	-7.812*** (0.63)	-0.222** (0.0919)	-7.687*** (0.635)	-2.667*** (0.778)	-14.43*** (2.586)	-0.446 (0.306)	-13.72*** (2.601)	-6.145** (2.597)
HUSHÅLLSTÄCKNING	-0.00679 (0.0159)	-0.00052 (0.00311)	-0.00312 (0.016)	-0.0435** (0.0196)	-0.0357** (0.017)	-0.00186 (0.00234)	-0.0303* (0.017)	-0.0528*** (0.0174)
ln(UPPLAGA)	-1.327*** (0.378)	0.249*** (0.0653)	-1.638*** (0.381)	-3.143*** (0.468)	-0.514 (0.388)	0.197*** (0.0522)	-0.765** (0.387)	-1.320*** (0.396)
LITEN NATIONELL	0.641 (0.784)	0.169 (0.123)	0.157 (0.79)	0.448 (0.969)	-0.61 (1.243)	0.0178 (0.144)	-0.871 (1.253)	-0.814 (1.245)
3-4 NR/VECKA	-2.079 (1.529)	-2.043*** (0.345)	-0.377 (1.539)	-5.754*** (1.895)				
5 NR/VECKA	-3.120* (1.893)	-1.124*** (0.428)	-2.243 (1.905)	-7.177*** (2.346)	-1.77 (1.742)	0.873*** (0.284)	-2.494 (1.715)	-2.132 (1.812)
6 NR/ VECKA	-5.515*** (1.18)	-2.251*** (0.246)	-3.541*** (1.188)	-7.916*** (1.461)	-4.478*** (1.131)	0.222 (0.185)	-4.174*** (1.112)	-3.797*** (1.177)
7 NR/ VECKA	-6.916*** (1.381)	-2.747*** (0.264)	-4.376*** (1.391)	-7.803*** (1.709)	-6.347*** (1.302)	-0.665*** (0.199)	-5.492*** (1.288)	-4.551*** (1.344)
d2000	0.468 (0.315)	0.0926** (0.042)	0.376 (0.318)	-0.495 (0.389)	0.566* (0.321)	0.0774** (0.0346)	0.492 (0.326)	-0.393 (0.318)
d2001	0.0941 (0.32)	0.124*** (0.0429)	-0.026 (0.323)	0.351 (0.395)	-0.0474 (0.328)	0.0998*** (0.0355)	-0.149 (0.333)	0.245 (0.325)
d2002	0.154 (0.327)	0.0836* (0.0437)	0.0725 (0.33)	0.719* (0.403)	-0.308 (0.333)	0.0734** (0.036)	-0.382 (0.338)	0.145 (0.33)
d2003	0.249 (0.33)	0.185*** (0.0442)	0.0621 (0.333)	0.641 (0.408)	-0.0588 (0.341)	0.142*** (0.0368)	-0.196 (0.346)	0.229 (0.338)
d2004	0.916*** (0.334)	0.385*** (0.0448)	0.535 (0.338)	1.262*** (0.413)	0.543 (0.344)	0.304*** (0.0372)	0.249 (0.349)	0.632* (0.34)
d2005	1.261*** (0.341)	0.570*** (0.0457)	0.688** (0.344)	1.420*** (0.421)	1.082*** (0.348)	0.477*** (0.0377)	0.604* (0.354)	1.072*** (0.345)
d2006	1.275*** (0.355)	0.672*** (0.0477)	0.600* (0.359)	0.862** (0.438)	1.147*** (0.371)	0.570*** (0.0402)	0.583 (0.377)	0.841** (0.368)
d2007	1.690*** (0.351)	0.795*** (0.0472)	0.901** (0.354)	1.806*** (0.433)	1.303*** (0.371)	0.692*** (0.0403)	0.632* (0.376)	0.949*** (0.368)
Constant	23.46*** (1.16)	6.374*** (0.216)	17.41*** (1.169)	33.37*** (1.436)	21.88*** (1.906)	4.636*** (0.269)	17.12*** (1.897)	24.26*** (1.949)
Antal observ.	840	840	840	840	584	584	584	584
Antal företag	126	126	126	126	88	88	88	88

"R-2"	0.31	0.42	0.26	0.60	0.24	0.28	0.20	0.14

Data från Dagspressens Ekonomi 1999-2007 samt Nya Lundstedt Databas (tillgänglig via KB.se). Standardfel inom parantes. Statistisk signifikans:

*** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.10

5. Några reflektioner över utvecklingen i vissa specifika regioner

Tidningsmarknaden i Sverige har genomgått stora strukturförändringar de senaste åren och det är troligt att dess kommer att fortsätta.¹⁵ En trend som varit tydlig är att många så kallade andra tidningar har tagits över av en större konkurrent. I de flesta fallen har båda titlarna fortsatt existera med eget redaktionellt material men med samarbete i tryckeri och prisfrågor. Genom att fortsätta drift av den övertagna tidningen med separat redaktionellt material så kan denna fortsatt uppbära driftstöd och även man kan även få stöd för att samdistribuera de två titlarna. Genom att göra några fallstudier så kan man få en bild av vilka konsekvenser förändringarna har haft på upplagor, prenumerationspriser och lönsamhet.

5.1 Västernorrland: Sundsvall, Härnösand/Kramfors, Sollefteå, Örnsköldsvik

En region där stora förändringar har skett under det senaste årtiondet är Västernorrland. Denna omfattar Sundsvall (TS område 59), Härnösand/Kramfors (60), Sollefteå (61), Örnsköldsvik (62).

Åren före 1999 så existerade det fem flerdagarstidningar med två ägare i regionen. I Sundsvall så konkurrerade Sundsvalls Tidning (upplaga 39') med Dagbladet/Nya Samhället (upplaga 10'). I Härnösand/Kramfors och Sollefteå konkurrerade Västernorrlands Allehanda (upplaga 13', samma ägare som Sundsvalls Tidning) med Nya Norrland (upplaga 19', samma ägare som Dagbladet/Nya Samhället). I Örnsköldsvik var Örnsköldsviks Allehanda (upplaga 20', samma ägare som Sundsvalls Tidning) helt dominerande.

År 2000 slogs de konkurrerande tidningarna Nya Norrland och Västernorrlands Allehanda samman till Tidningen Ångermanland. Den nya tidningen har två separata ledarsidor vilkas färg speglar de två tidigares färger. Både dessa hade haft svag-mycket svag lönsamhet fram till sammanslagningen men visar trots en nedgång i upplagan (från 19'+13' 1999 till 23' 2007) en klar trendmässig förbättring av lönsamheten fram till 2006, då den börjar samredovisas med Örnsköldsviks Allehanda (Allehanda Media Ångermanland).¹⁶

De andra två konkurrerande tidningarna, Sundsvalls Tidning och Dagbladet/Nya Samhället, började samarbeta 2000 bland annat genom att den senare trycktes i den förras tryckeri. 2004 köpte ägaren till

¹⁵ Mart Ots gör i SOU 2006: 8, Bilaga 7, en genomgång av vissa strukturförändringar som gjorts och ger också referenser till detaljstudier av några.

¹⁶ I Dagspressens Ekonomi förklaras nedgången i upplaga av att dubbelläsandet försvunnit. Detta framstår som osannolikt eftersom denna effekt skulle ha givit sig tillkänna omgående medan i själva verket upplagan för Tidningen Ångermanland minskat gradvis.

Sundsvalls Tidning majoriteten av Dagbladet/ Nya Samhället, vilken dock drivs vidare som en självständig tidning. Under perioden har Sundsvalls Tidning förlorat något i upplaga (från 39' till 33') medan Dagbladet/Nya Samhället har ökat sin (från 10' till 12'). Lönsamhetsmässigt så förefaller det ha skett en viss liten förbättring under de senaste åren för båda tidningarna, även utöver det som kan förklaras av den allmänna konjunkturen (se Sektion 3).

Om man ser till prisförändringar som har skett i samband med dessa strukturförändringar så har prenumerationspriset från 2000 till 2008 ökat med 31% för Tidningen Ångermanland, 26% för Örnsköldsviks Allehanda, 20% för Sundsvalls Tidning och 7% för Dagbladet. Detta kan jämföras med de genomsnittliga prisökningarna över motsvarande period för landets övriga 6-dagars tidningar 23% and 32% för 7-dagars tidningar. En förklaring till den förbättrade lönsamheten för Tidningen Ångermanland, förutom kostnadsbesparingar som kommer med sammanslagningen, kan således vara höjda prenumerationspriser. En del av förklaringen bakom den ökade upplagan för Dagbladet är att priset har ökat klart mindre än Sundsvalls Tidning, vilket talar för att priskänsligheten inte är obetydlig.

Sammantaget så kan man tolka de olika indikatorerna som att sammanslagningen av de två tidningarna Nya Norrland och Västernorrlands Allehanda till Tidningen Ångermanland har varit lönsam, beroende på både kostnadsbesparingar och till någon del prishöjningar på prenumerationer. På marknaden i Sundsvall så är det svårare att se några direkt höjda vinster. Detta förklaras enkelt eftersom det fortfarande ges ut två tidningar, även om dessa nu har samma ägare, och därmed följande dupliceringar av tex redaktionskostnader. Att priserna inte ökat nämnvärt kan tolkas som att det innan inte förekom någon större priskonkurrens tidningarna emellan, och sålunda finns det inga direkta incitment att ändra priserna i någon större utsträckning.

5.2 Eskilstuna

Marknaden i Eskilstuna (TS område 7) uppvisar vissa likheter med den i Sundsvall. Fram till 2003 så fanns det två konkurrerande flerdagarstidningar - Eskilstuna-Kuriren med Strengnäs Tidning (upplaga 33' 2002) och Folket (upplaga 8.4' 2002). Den senare hade under många år dragits med svag lönsamhet även när driftstödet medräknats. År 2003 togs Folket över av Eskilstuna-Kuriren och alla icke-redaktionella avdelningar samordnades.

Folkets upplaga har fortsatt att sjunka och var 2007 6.2' och upplagan för Eskilstuna-Kuriren med Strengnäs Tidning har fallit till 30'. De prisförändringar på prenumerationer som skett har varit helt jämförbara med övriga 6-dagars tidningar (mellan 12 och 14% mellan 2003 och 2007). Om man studerar lönsamheten under de följande åren så är den fortsatt negativ för Folket och ingen betydande förbättring har skett för den övertagande tidningen.

Liksom på marknaden i Sundsvall så fortsätter man utgivningen av den mindre tidningen och kan, givet att man skall vara berättigad till fortsatt driftstöd, inte samordna det redaktionella materialet. Denna fortsatta duplicering av kostnader förklarar nog till stor del varför lönsamheten inte förbättrats märkbart.

5.3. Gävle

Marknaden i Gävle/Sandviken (TS område 56) var under många år en klassisk konkurrensmarknad, enligt beskrivningar i Dagspressens Ekonomi. Gefle Dagblad (upplaga 28.4' 2002) och Arbetarbladet (upplaga 27.4' 2002) har under flera decennier varit helt jämnstora, men den senare har varit presstödsberättigad (ca 15m kronor 2002) eftersom dess hushållstäckning var under 30% på utgivningsorten Gävle (2002 hade den 23% men var dock klart dominerande i Sandviken).

Under hösten 2003 skapades det nya bolaget Gävle Tidningar AB där både Arbetarbladet och Gefle Dagblad ingår, till 90% ägt av MittMedia Förvaltnings AB (som också numera kontrollerar alla de tidningar som nämnts i 5.1 samt sexdagars tidningen Ljusnan). Liksom i Sundsvall och Eskilstuna fortsätter ägaren att ge ut båda titlarna med i stort sett separata redaktioner. Även här fortsätter den ena tidningen att uppbära driftstöd.

Efter 2003 så har båda tidningarna minskat några procent i upplaga till 27.2' och 25.4' 2007. Prisökningarna har för bägge varit 10% från 2004 till 2007, vilket är något mindre än genomsnittet för sjudagars tidningar (15%). Lönsamheten förefaller att ha förbättrats för Gävle Tidningar, jämfört med de Gefle Dagblad och Arbetarbladet, och ligger nu kring 12% i genomsnitt. Det skall dock noteras att för året 2003 så redovisade Gävle Tidningar en mycket betydande förlust relaterad till omstruktureringskostnader.

Från tillgängliga siffror är det svårt att peka på varför samma ägare lyckats bättre med marknaden i Gävle än den i många avseenden likartade marknaden i Sundsvall. En möjlig förklaring är att på annonsmarknaden i Gävle/Sandviken så var det hårdare konkurrens mellan två jämstora tidningar medan i Sundsvall så var Sundsvalls Tidning så mycket större att konkurrensen från Dagbladet var mindre betydande. Efter sammanslagningen i Gävle minskades konkurrensen på annonsmarknaden medan det blev mindre effekt därav i Sundsvall.

5.4. Östersund

Liksom Gävle har Östersund räknats till de klassiska konkurrensorterna med de två tidningarna Östersunds-Posten och Länstidningen. Utvecklingen på denna marknad är unik i det att den ursprungligen mindre tidningen, Länstidningen, under ett antal år på 1970-talet växte mycket snabbt och passerade Östersunds-Posten i upplaga 1981. Sedan mitten av 1990-talet har dock Länstidningens upplaga minskat kraftigt och var 2006 15' jämfört med Östersunds-Postens 30'.

Under 2006 sammanfördes de båda tidningarna till ÖstersundsTidningar AB, ägt av det tidigare nämnda MittMedia Förvaltnings AB. Bolaget fortsätter publicera båda titlarna, av vilka den mindre fortsatt är berättigad till driftstöd (ca 15m kronor 2007).

Eftersom denna affär skett alldeles nyligen så är det osäkert vilka konsekvenser den ger på längre sikt. Lönsamhetsmässigt så har åtminstone 2007 varit mycket bättre än tidigare för Länstidningen (rörelsemarginalen var höga 13% jämfört med -4% under 1999-2005). Östersunds-Postens rörelsemarginal var 2007 13% jämfört med 9% för 1999-2005. Det är inte möjligt att utifrån tillgängliga siffror klarlägga varifrån Länstidningens förbättrade lönsamhet kommer, då vare sig prenumerationspriser eller upplaga ändrats nämnvärt under den korta perioden.

5.5. Gotland

På den gotländska marknaden slogs 1983 Gotlänningen och Gotlands Folkblad samman till Gotlands Tidningar, vilken har delad ledarsida. Under 1999 tog Norrköpings Tidningar AB initiativet till att slå samman denna med konkurrenten Gotlands Allehanda och skapade Gotlands Press AB (ägt till 80% av Norrköpings Tidningar AB). Fortsättningsvis drivs båda tidningarna vidare med separata redaktioner men med teknisk och kommersiell samordning. Båda tidningarna får fortsatt driftstöd¹⁷, vilket dock sett till övriga intäkter är jämförelsevis litet (mindre än 10%). Upplagan för de båda tidningarna är i stort sett oförändrade (från 12.8' till 12.4' respektive 11.6' till 10.1'). Lönsamhetsmässigt så är rörelsemarginalerna i genomsnitt svagt positiva och något högre än innan sammanslagningen. Liksom vid tidigare samgåenden där dubbla redaktioner har behållits så har det inte skett någon större effekt på lönsamheten. I detta fall är det också än svårare att spåra direkta effekter eftersom redan 12 år innan sammanslagningen så hade man ett tryckerisamarbete.

¹⁷ Tidningarna har visserligen högre hushållstäckning än gränsvärdet för allmänt driftstöd men får så kallat begränsat driftstöd enligt speciell förordning.

6. Sammanfattning och tänkbara effekter av reformering av presstödet

Presstödet uttalade mål var att genom att ge direkta stöd till vissa tidningar med svag marknadsställning, mätt i termer av hushållstäckning på utgivningsorten, säkerställa fortlevnaden av dessa. I detta får man säga att stödet varit framgångsrikt då det totala antalet tidningstitlar inte förändrats märkbart under de 40 år som gått sedan de första stöden delades ut. Den direkta kostnaden för de olika formerna av stöd uppgick under 2007 till ungefär 500 miljoner kronor och den totala kostnaden (i 2008 års priser) har sedan 1969 varit 21400 miljoner kronor.

Det finns starka skäl att utgå ifrån att stöd och subventioner påverkar marknader. Om stödet, som i fallet med den svenska dagstidningsmarknaden, syftar till att hålla företag vid liv som annars kanske skulle försvinna så kan detta i princip ha både positiva och negativa effekter på samhällsnyttan, marknadens effektivitet och på konkurrensen. Till de potentiella positiva effekterna skulle höra att konsumenterna får fler valmöjligheter och att priskonkurrensen mellan företag i sig kan leda till lägre priser och möjligen produkter av högre kvalitet som tillhandahålls till lägre kostnader. Det finns skäl att vara skeptisk till effektiviteten av priskonkurrensen när det gäller dagens tidningsmarknader. Detta beror framförallt på att det endast på en handfull marknader så finns det två tidningar av nämnvärd storlek som har olika ägare. På ett antal andra marknader, som tidigare karakteriserades som konkurrensorter, finns fortfarande två tidningar men med samma ägare, vilken knappast har några incitament att låta dessa priskonkurrera sinsemellan. När det gäller en mediemarknader som hänvisas också ofta till att det finns så kallade positiva externaliteter i det att medier har en samhällsgranskande och opinionsbildande funktion. Hur stor vikt som skall åsättas detta intresse är svårt att bestämma. Det är dock klart, utifrån de starkt negativa rörelsemarginaler som många tidningar skulle haft om inte driftstödet fanns, att betalningsviljan hos läsare och annonsörer långt ifrån räcker för att hålla alla tidningar som existerar idag vid liv. Mot detta skall ställas, förutom de direkta kostnaderna (ca 500m kronor årligen), att stöd och subventioner ofrånkomligen riskerar att snedvrider allokeringen av resurser och skapa incitament att försöka utnyttja reglerna.

I det aktuella fallet med svenska dagstidningar så är det relativt enkelt att förklara hur presstödet influerar marknaden. En dagstidnings intäkter kommer primärt från försäljning av prenumerationer och annonsutrymme; det finns också en interdependens mellan dessa två – högre upplaga genererar högre annonsintäkter. För att en tidning skall kunna fortleva långsiktigt så krävs att intäkterna åtminstone täcker de fasta och rörliga kostnaderna för dess utgivning. Kärnan i problemet är marknadens storlek. Intäktssidan är i stort sett direkt beroende på storleken av marknaden medan vissa kostnader är oberoende av denna (så kallade fasta, eller semi-fasta, kostnader). Detta innebär att en marknad av en given storlek bara har utrymme för ett begränsat antal tidningar. Skälet är givetvis att för att förutom rörliga kostnader täcka fasta och semi-fasta kostnader så måste det finnas ett tillräckligt stort

kundunderlag. Om det skulle vara, vilket inte förefaller vara fallet på den aktuella marknaden, en intensiv konkurrens i priser eller kostnadsdrivande faktorer så kommer detta ytterligare begränsa antalet tidningar på marknaden.

För att ta en analogi så kommer det att på små orter inte finnas kundunderlag för att öppna en sushi eller franskinspirerad restaurang. Endast på större orter kommer de intäkter som en sådan kan generera vara tillräckligt för att täcka kostnaderna. På de minsta orterna så finns det helt enkelt inte tillräckligt med kunder för att ha någon restaurang överhuvudtaget, och för något större orter kan det finnas kunder nog för en korvkiosk; därefter kanske en pizzeria osv. De största marknaderna har underlag för många restauranter med olika specialisering.

Det som presstöden försöker åstadkomma är att, genom subventioner, se till att även orter som inte har tillräckligt kundunderlag kan ha flera tidningar än vad som det finns betalningsvilja och betalningsförmåga för. Stöden skall, i teorien, täcka skillnaden mellan alltför låga intäkter i relation till tidningens kostnader.

Enligt genomgången som gjorts i denna studie så överlever många tidningstitlar endast på grund av att presstöden (specifikt driftstödet) existerar. Under de år som studerats (1999-2007) så har ungefär 45% av tidningsföretagen något driftstöd. I genomsnitt så motsvarar detta 65% av dessa företags alla övriga intäkter från försäljning av prenumerationer, annonsutrymme, och annan verksamhet (se Tabell 1). Med andra ord så kommer två tredjedelar av deras intäkter i form av ett direkt stöd. Alternativt så kan man säga att för varje krona som prenumeranter och annonsörer är villiga att betala så kommer det två kronor i form av driftstöd. För ungefär en sjättedel av alla tidningsföretag så är driftstödet större än alla andra intäkter sammantagna och för en handfull så är det ungefär dubbelt så stort eller mer.

De stöd som existerar har sålunda till effekt att tidningstitlar som inte har tillräckliga intäkter för att klara ett minsta avkastningskrav förutom detta finns kvar. Under antagandet att inget skulle förändras i driften av företaget (konstant upplaga, priser, osv) så skulle knappast något av de som idag uppbär signifikant driftstöd ha tillräckligt höga intäkter för att klara ett rimligt minsta avkastningskrav. I Tabell 1, kolumn 10, har de tidningsföretag som har starkt eller svagt negativa rörelsemarginaler exklusive eventuellt driftstöd vid oförändrad drift markerats med rött eller gult.

Rörelsemarginalen, när driftstödet räknas till intäkterna, är beroende av tidningsföretagets karakteristika (upplaga, hushållstäckning, utgivningsfrekvens osv) och årsvisa fluktuationer, vilka beror på annonskonjunkturen (Tabell 3, kolumn 1). Däremot är detta mått på lönsamheten inte direkt

relaterat till vilken andel driftstödet utgör av alla övriga intäkter. Om driftstödet subtraheras från intäkterna så finner man att rörelsemarginalen minskar i direkt proportion till andelen driftstöd (Tabell 3, kolumn 2). Detta visar tillsammans att tidningsföretagen, liksom företag i andra brancher, kräver en minsta rörelsemarginal för att fortsätta driften och att, vid oförändrad drift, så är stödet tillräckligt för att tillförsäkra de berörda ägarna åtminstone en minsta acceptabel avkastning.

Nästa del av studien ställde frågan om huruvida skillnader i lönsamhet var primärt en fråga om intäkter eller kostnader i relation till antal tryckta tidningar. Slutsatsen var att prenumerationspriser och kostnader visserligen berodde på företagets karakteristika, men att dessa inte var starkt relaterade till hur stor andel driftstöd som företaget uppbar. Däremot så fanns det en direkt negativ relation mellan andelen driftstöd och företagets intäkter från annonser (samt eventuella övriga aktiviteter). Detta indikerar att de tidningsföretag som har driftstöd kan överleva med låga annonsintäkter för att dessa uppvägs av intäkter från stödet. Det fanns inga indikationer att de tidningsföretag som uppbar driftstöd hade lägre kostnadseffektivitet, men denna slutsats är tentativ eftersom det saknas ett väldefinierat mått på produktens kvalitet.

Under de senaste åren har det förekommit ett flertal betydelsefulla förändringar i ägandeförhållandena på dagspressmarknader. I många av dessa har ett tidningsföretag tagit över en lokal konkurrent med följden att det numera endast finns en handfull orter som har två fristående konkurrerande tidningar. I de flesta fall så har den driften av den övertagna tidningen fortsatt med produktion av eget redaktionellt material, vilket är ett krav för att inte förlora driftstödet. Det är naturligt att se dessa som ett svar på det fundamentala problemet med storleken på marknaden i relation till kostnadsstrukturen. En sammanslagning kan minska de totala kostnaderna eftersom vissa fasta kostnader inte längre dupliceras (man kan tex använda ett gemensamt tryckeri istället för två separata). Detta kan, allt annat lika, förväntas öka lönsamheten genom minskade kostnader. Samtidigt finns risken, från ett konsumentperspektiv, att ett gemensamt ägande eliminerar konkurrensen och därmed leder till högre priser och möjligen lägre kvalitet på produkterna.

De specifika fall som har studerats i Sektion 5 ger vid handen att effekterna på lönsamhet generellt inte varit så stora. Detta hänger förmodligen samman med att konkurrensen innan ägarförändringen inte var så intensiv och att många kostnader inte kan reduceras så länge majoriteten redaktionella materialet måste vara självproducerat för att uppfylla villkoren för att berättiga till driftstöd.

Om ingen väsentlig förändring i nivåerna skulle genomföras så menar jag att de strukturaffärer som har skett under de senaste åren kommer att fortsätta med oförminskad hastighet, och att även de sista fyra landsortsmarknaderna med två fristående tidningar kommer att försvinna. Skälet till detta är att det

finns så pass stora fasta kostnader i produktionen att det kommer vara attraktivt att antingen nära samarbeta sinsemellan eller fusionera.

Vilka förändringar kan man förvänta om presstödet skulle tas bort eller reformeras? Svaret på denna fråga kan endast vara spekulationer. Vissa effekter verkar dock sannolika.

Om presstödet helt skulle avkaffas så kan man förvänta sig betydande förändringar på dagstidningsmarknaden. Det är ställt utom allt tvivel att många tidningstitlar fortlever i sin nuvarande skepnad endast med hjälp av presstöd. Om undertecknad skulle göra en prognos så skulle denna vara att endast de allra största orterna skulle ha underlag för två högfrekventa tidningar. De något mindre orterna skulle ha en tidning (tex där det nu finns en eller två större tidningar), och de resterande små orterna skulle inte kunna bära någon helt lokal högfrekvent tidning överhuvudtaget (möjligen en lågfrekvent tidning). Detta är i stort sett som det ser ut idag, men gränsvärdena för marknadsstorleken skulle förskjutas uppåt.

Min prediktion är att de högfrekventa tidningar som skulle fortleva skulle ha en högre hushållstäckning än vad de har idag, men att denna skulle vara något mindre än vad den är sammanlagt för de tidningar på de orter som idag har två tidningar. Jag menar också att det är troligt att de skulle vara mindre politiskt bundna och möjligen rapportera nyheter mer neutralt än vad som kan vara fallet idag. Detta beror på rent egenintresse – om en tidning skulle väsentligt vinkla materialet så skulle den förlora i attraktion hos en betydande del av den potentiella läsekretsen vilket skulle vara till men för upplagan och därmed för annonsintäkterna. Min uppfattning är även att kvaliteten på nyhetsrapporteringen skulle vara minst jämförbar med dagens eftersom man skulle minska duplicering av fasta och semi-fasta kostnader och för att en högre kvalite främjar upplagan. När det gäller den politiska inriktningen (ledarsidor) så tror jag att exemplen i Sektion 5 från sammanslagningarna till Tidningen Ångermanland och Gotlands Tidningar indikerar att det är möjligt att ha delade ledarsidor med olika politisk färg.

Ett antal tidningstitlar skulle försvinna men jag ser de potentiella negativa effekterna detta skulle ha på konkurrensen som små. Detta motiveras av att redan idag så finns det, som noterats ovan, endast en handfull orter där det idag existerar meningsfull konkurrens mellan två fristående tidningar. På de flesta flesta kvarvarande orter där två högfrekventa titlar fortfarande existerar så har dessa samma ägare, vilken knappast har incitament att driva någon betydande priskonkurrens på vare sig prenumerations eller annonsmarknaden.

Ett borttagande av presstödet kan dock ha vissa positiva effekter för vissa lågfrekventa tidningar. Eftersom innehållet hos de kvarvarande högfrekventa titlarna kommer att riktas emot huvudorten så ger detta ökat utrymme för mer lokalt orienterade tidningar. Denna fragmentering sker redan idag men kan förstärkas om driftstödet skulle försvinna. Emot detta argument kan ställas att de kvarvarande högfrekventa titlarna med större resurser och skalekonomier kan introducera lokala bilagor vilket skulle minska antalet lågfrekventa tidningar. Enligt mitt förmenande så är det senare en trolig utveckling eftersom de flesta lågfrekventa lokala titlar har en mycket stor del av sina intäkter i form av driftstöd och det är svårt att se, med rimliga antaganden, att detta kan kompenseras av en ökad efterfrågan på lokala nyheter.

När det gäller storstäderna så förutser jag smärre förändringar. Göteborg kommer även inom överskådlig framtid vara dominerat av Göteborgs Posten då det skulle vara alltför dyrt att etablera en ny konkurrent där. I en stad av Stockholms storlek bör det klart finnas underlag för två morgontidningar. Situationen i Malmö är oklar, och det är inte otroligt att även där kommer det att ske någon strukturförändring.

Om man istället för ett avskaffande av driftstödet laborerar med en generell minskning av nivåerna på detta så minskar de effekter som beskrivits ovan. Man kan också överväga att sänka stöden för de största tidningarna som idag erhåller mer än hälften av det som utbetalas totalt; två tidningar (Svenska Dagbladet och Skånska Dagbladet) erhåller tillsammans ungefär en fjärdedel av hela driftstödet och nio så kallade andratidningar en ungefär lika stor andel.¹⁸ Detta skulle förmodligen påskynda konsolideringen av marknaden vilken, som jag nämnt ovan, jag tror skulle ske även om driftstödet behölls väsentligen oförändrat.

Det finns givetvis många potentiella vägar att reformera presstödet och varje måste analyseras utifrån ekonomiska och politiska utgångspunkter. Det är inte mitt uppdrag att föreslå hur dessa avvägningar skall göras och vilken vikt som skall åsättas mångfald i medieutbudet.¹⁹ Från en ekonomisk ståndpunkt kan jag dock säga att det nuvarande regelverket förefaller att till en mycket hög kostnad konserverar en struktur med många titlar där inte prenumeranternas och annonsörernas betalningsvilja står i rimlig proportion till kostnaderna för att driva tidningen. För att fortsätta analogin ovan, presstödet motsvarar att subventionera tex sushi restauranter på varje ort oavsett nivån på efterfrågan på sådana. Det gynnar

¹⁸ Det skall också noteras att Dagens Nyheter nyligen har ansökt om att erhålla driftstöd. Man har dock fått avslag trots att man formellt tycks uppfylla kraven för att vara berättigad.

¹⁹ I Ds 2008 25 så föreslogs att man skulle införa ett maxtak på hur stor andel av kostnaderna som fick täckas av driftstödet. De nivåer som nämndes förefaller dock så höga att de knappast kommer innebära någon förändring i praktiken (se Sektion 2.2). Ett annat alternativ, som skulle hjälpa mångfalden i opinionsbildningen, vore att ge stöd till tidningar som har dubbla ledarsidor. Ett sådant system skulle kraftigt minska dupliceringen av kostnader och möjligen förbättra möjligheten för tidningar att överleva på sikt.

de som gillar sushi och de som driver sushi restauranter men någon annan måste i slutändan betala notan.

References

Ds 2008:25, Nya villkor för presstödet. Kulturdepartementet.

Fisher, F.M. (1989), Games Economists Play: A Noncooperative View, RAND Journal of Economics 20, 1-16.

Gustafsson, K.E., 2007, Det svenska presstödet marknadskonsekvenser: En analys på uppdrag av Kulturdepartementet

Konkurrensverket, Konkurrens och samarbete inom medierna, Konkurrensverkets Rapportserie 2003:2.

Nitsche, R. och P.Heidhues, 2006, Study on Methods to Analyse the Impact of State Aid on Competition , European Economy 244 February 2006,

OECD, 2001, Competition Policy in Subsidies and State Aid, DAFFE/CLP(2001)24

SOU 1965:22 Dagstidningarnas ekonomiska villkor

SOU 1968:48 Dagspressens situation

SOU 1974:102 Svensk Press. Presstödet och tidningskonkurrensen

SOU 1975:11 Svensk Press. Tidningar i samverkan

SOU 1975:78 Svensk Press. Pressens funktioner

SOU 1975:79 Svensk Press. Statlig presspolitik

SOU 1980:32 Stödet till dagspressen

SOU 1988:48 Reformerat presstöd

SOU 1994:94 Dagspressen i 1990-talets medielandskap

SOU 1995:37 Vårt dagliga blad – stöd till svensk dagspress

SOU 2006:8 Mångfald och räckvidd

Sutton, J. (1990), Explaining Everything, Explaining Nothing? Game Theoretic Models in Industrial Economics, European Economic Review 34, 511-530.

Vives, X. 1999, Oligopoly Pricing, MIT Press, Cambridge MA.